T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

EGE ÜNİVERSİTESİ

www.balioglu.net

2020 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

EGE ÜNİVERSİTESİ 2020 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	**1**
EGE ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2020 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	**50**
EGE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL TESİS 2020 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	**73**

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

EGE ÜNİVERSİTESİ

2020 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu

www.balioglu.net

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 10
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 11
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 13
7. DENETİM BULGULARI 14
8. EKLER 48

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Ege Üniversitesi Teşkilat Yapısı 3
Tablo 2: İdari Personel Sayıları 4
Tablo 3: Akademik Personel Sayıları 5
Tablo 4: 2020 Mali Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu 6
Tablo 5: 2020 Mali Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu 7
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri 7
Tablo 7: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri 8
Tablo 8: 2020 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL) 8
Tablo 9: Bilimsel Proje Hesabı Yardımcı Defter Kayıtları İle Bilanço Kayıtları Farkı 18
Tablo 10: İş Avans ve Kredileri Yardımcı Defter Kayıtları 22
Tablo 11: Kişi Borçları Hesabı Bilanço Fark Tablosu (TL) 26
Tablo 12: 2020 Yılsonu Ödenmemiş Kira ve Fer'i Alacaklar (TL) 36
Tablo 13: 2886 Sayılı Kanun'un 51'inci Maddesinin (g) Bendine Göre Yapılan Kiralamalar 44

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Takipteki Bazı Alacaklar İçin Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının Kullanılmaması

2. Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabının Hatalı Kullanılması

B. Diğer Bulgular

1. Bilimsel Projeler Hesabı Yardımcı Defterinde Kayıtlı Tutarlar İle Mali Tablolardaki Tutarların Farklı Olması

2. İş Avans ve Kredileri Hesabında Kayıtlı Bazı Avansların Zamanında Mahsup Edilmemesi

3. Kira Gelirleri Yardımcı Defterinde Yer Alan Tutarlar ile Yılsonu Mali Tablolarında Yer Alan Tutarların Farklı Olması

4. Mali Tablolardaki Kişi Borçlarına İlişkin Devir Tutarlarının, Tahakkuk Servisi Tarafından Tutulan Yardımcı Defter Kayıtlarından Farklı Olması

5. Proje Özel Hesabındaki Tutarın, Banka Hesaplarındaki Tutarlarla Uyuşmaması

6. Uzun Vadeli Gelirlerden Alacaklar Hesabından Tahsilat Kaynaklı Çıkışların Olması

7. Üniversiteye Ait Taşınmazların Tapu Kayıtlarında Cins Tashihlerinin Yapılmaması

8. Ege Üniversitesi Güçlendirme Vakfı İle Vakıf İştiraki Şirkete Yapılan Kiralamalarda Sorunlu Hususların Bulunması

9. Kesin Kabulü Yapılmamış Yapım İşinin Mevcut Olması

10. Üniversiteye Ait Bazı Taşınmazların Kiralanmasında Hatalı İhale Usulü Uygulanması

11. Kişilerden Alacakların Takip ve Tahsilinin Yeterli Düzeyde Yapılmaması ve Zamanaşımı Sürelerinin Kayıtlarda Anlaşılmaması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesinde, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin Devlet tarafından kanunla kurulması öngörülmüştür.

Ege Üniversitesi, Anayasa'nın yukarıda yer verilen hükmüne istinaden, 20.05.1955 tarih ve 6595 sayılı Ege Üniversitesi Adiyle İzmir'de Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun'la 1955 yılında kurulmuş olup, tüzel kişiliği haiz özel bütçeli bir kamu kurumudur.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile düzenlenmiştir.

www.balioglu.net

Bu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmakta olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insangücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'dur. Bunların dışında üniversitelerin faaliyetlerini yürütürken tabi oldukları mevzuat ise başta 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu, 3843 sayılı Yükseköğretim Kurumlarında İkili Öğretim Yapılması, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun olmak üzere, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu ile diğer ilgili mevzuattır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Ege Üniversitesi, akademik ve idari birimlerden oluşmaktadır

Akademik yapısı Rektör, Senato, Üniversite Yönetim Kurulu, Rektör Yardımcıları, Fakülte Dekanlıkları, Yüksekokul Müdürlükleri, Enstitü Müdürlükleri ile Araştırma ve Uygulama Merkezlerinden oluşmaktadır.

Üniversitenin idari yapısında ise; Rektör, Senato, Üniversite Yönetim Kurulu, Rektör Yardımcıları, İç Denetim Birimi, Koordinatörlükler, Bilimsel Araştırma Birimi, Genel Sekreterlik, Daire Başkanlıkları ve Şube Müdürlükleri ile Hukuk Müşavirliği ve Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü bulunmaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör, Cumhurbaşkanı tarafından, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadırlar.

Üniversitenin akademik karar organı Senato olup; Üniversite Yönetim Kurulu ise idari faaliyetlerde Rektöre yardımcı olmaktadır.

Ege Üniversitesi bünyesinde 17 fakülte, 4 yüksekokul, 9 enstitü, 10 meslek yüksekokulu bulunmaktadır.

Ege Üniversitesi akademik ve idari birimlerine ilişkin teşkilat şeması aşağıdaki gibidir:

www.balioglu.net

Tablo 1: Ege Üniversitesi Teşkilat Yapısı

I. İdari Birimler	II. Akademik Birimler
• Rektör • Rektör Yardımcıları • Genel Sekreterlik • İç Denetim Birimi • Hukuk Müşavirliği • **Daire Başkanlıkları** 1-Personel Daire Başkanlığı 2-İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı 3-Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı 4-Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı 5-Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı 6-Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı 7-Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı 8-Bilgi İşlem Daire Başkanlığı • Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü • Fakülte, Yüksek Okul ve Meslek Yüksek Okul Sekreterlikleri • Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi • Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	• Rektör • Rektör Yardımcıları • Yönetim Kurulu • Senato • **Fakülteler** 1-Tıp Fakültesi 2-Ziraat Fakültesi 3-Fen Fakültesi 4-Mühendislik Fakültesi 5-Diş Hekimliği Fakültesi 6-Eczacılık Fakültesi 7-Edebiyat Fakültesi 8-İletişim Fakültesi 9-Su Ürünleri Fakültesi 10-İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 11-Eğitim Fakültesi 12-Sağlık Bilimleri Fakültesi 13-Hemşirelik Fakültesi 14-Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi 15-Spor Bilimleri Fakültesi 16-Birgivi İslami İlimler Fakültesi 17-Çeşme Turizm Fakültesi • **Enstitüler** 1-Güneş Enerjisi Enstitüsü 2-Sosyal Bilimler Enstitüsü 3-Fen Bilimleri Enstitüsü 4-Sağlık Bilimleri Enstitüsü 5-Nükleer Bilimler Enstitüsü 6-Uluslararası Bilgisayar Enstitüsü 7-Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü 8-Madde Bağımlılığı, Toksikoloji ve İlaç Bilimleri Enstitüsü 9-Eğitim Bilimleri Enstitüsü

www.balioglu.net

	• **Yüksekokullar** 1-Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Müdürlüğü 2-İzmir Ödemiş Sağlık Yüksekokulu 3-Yabancı Diller Yüksekokulu 4-Moda ve Tasarım Yüksekokulu • **Meslek Yüksekokulları** 1-Ege Meslek Yüksekokulu 2-Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 3-Ödemiş Meslek Yüksekokulu 4-Emel Akın Meslek Yüksekokulu 5-Bergama Meslek Yüksekokulu 6-Tire Kutsan Meslek Yüksekokulu 7-Bayındır Meslek Yüksekokulu 8-Urla Denizcilik Meslek Yüksekokulu 9-Aliağa Meslek Yüksekokulu 10-Havacılık Meslek Yüksekokulu • **Uygulama ve Araştırma Merkezleri (40 adet)**

www.balioglu.net

Üniversitede 2020 yılsonu itibariyle akademik ve idari personel sayısı toplamı 10.602'dir. Bu personelin 3222'si kadrolu akademik personel, 3103'ü idari personel, 1018'i sözleşmeli idari personel ve 3259'u işçilerden oluşmaktadır.

Tablo 2: İdari Personel Sayıları

Hizmet Sınıfı	**Kadroların Doluluk Durumu**		**TOPLAM**
	Dolu	**Boş**	
Genel İdari Hizmetler	1.018	1.338	2.356
Sağlık Hizmetleri Sınıfı	1.522	1.420	2.942
Teknik Hizmetleri Sınıfı	357	413	770
Avukatlık Hizmetleri	8	2	10
Yardımcı Hizmetli	196	542	738
Din Hizmetleri	2	1	3
Sözleşmeli Personel	1.018	115	1.133
Vizeli İşçi	58	-	58
Sürekli İşçi (696 KHK Uyarınca)	2.863	-	2.863
Sürekli İşçi	338	135	473
TOPLAM	**7.380**	**3.966**	**11.346**

Tablo 3: Akademik Personel Sayıları

Unvan	Kadroların Doluluk Durumu			İstihdam Şekli	
	Dolu	Boş	Toplam	Tam zamanlı	Yarı zamanlı
Profesör	888	173	1.061	888	-
Doçent	370	164	534	370	-
Dr. Öğretim Üyesi	371	187	558	371	-
Öğretim Görevlisi	548	128	676	548	-
Araştırma Görevlisi	1.045	187	1.232	1.045	-
TOPLAM	**3.222**	**839**	**4.061**	**3.222**	-

Üniversitenin diğer kurum ve kuruluşlarla ilişkisi:

Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim kurumlarının öğretimini ve bilimsel araştırma faaliyetlerini planlamak düzenlemek, yönetmek, denetlemek, üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmakla görevlidir.

Yükseköğretim Denetleme Kurulu, Yükseköğretim Kurulu adına üniversiteleri, bağlı birimlerini, öğretim elemanlarını ve bunların faaliyetlerini gözetim ve denetim yetkisine sahiptir.

www.balioglu.net

Üniversitelerce hazırlanan bütçeler, Anayasa'nın 130'uncu maddesi uyarınca Yükseköğretim Kurulu tarafından tetkik edilerek onaylanmakta, T.C. Milli Eğitim Bakanlığına sunulmakta ve merkezi yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslara uygun olarak yürürlüğe konulmaktadır.

1.3. Mali Yapı

"Özel Bütçeli İdare" olarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 5436 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi ile değiştirilmiş (II) sayılı cetvelinin (A) bölümünde sayılan Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler ve İleri Teknoloji Enstitüleri içerisinde yer alan Kamu İdaresi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve özgelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Ege Üniversitesine, 961.561.000 TL ödenek tahsis edilmiş olup, yıl içinde 64.152.134,02 TL ödenek eklenmesiyle toplam tahsis edilen ödenek tutarı 1.025.713.134,02 TL'ye ulaşmıştır. Yılsonu itibarıyla bu tutarın tamamının harcanmasıyla toplam ödeneğin kullanılma oranı % 100 olarak gerçekleşmiştir.

Ekonomik sınıflandırma açısından İdarenin 2020 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerinin

dağılımı ve yılsonu gerçekleşmeleri aşağıda gösterilmiştir:

Tablo 4: 2020 Mali Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Ekonomik Kod	Bütçe Başlangıç Ödeneği (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Toplam Harcanan (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Giderleri İçindeki Payı (%)
01-Personel Giderleri	661.796.000,00	643.170.362,70	643.170.362,70	100	62,70
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	119.564.000,00	119.796.224,93	119.796.224,93	100	11,68
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	49.964.000,00	88.126.432,79	88.126.432,79	100	8,60
05-Cari Transferler	30.985.000,00	36.965.010,43	36.965.010,43	100	3,60
06-Sermaye Giderleri	99.252.000,00	137.655.103,17	137.655.103,17	100	13,42
TOPLAM	**961.561.000,00**	**1.025.713.134,02**	**1.025.713.134,02**	**100**	**100**

Bütçe başlangıç ödenekleri ile harcama tutarları dikkate alındığında; bütçe başlangıç ödeneğinin, % 6,67 oranında aşıldığı görülmüştür. Bu oran, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderlerinde % 0,19, Mal ve Hizmet Alım Giderlerinde % 76,38, Cari Transferlerde % 19,30 ve Sermaye Giderlerinde % 38,69 oranında artış; Personel Giderlerinde ise % 2,81 oranında azalış olarak gerçekleşmiştir. Personel Giderleri, beklenenin altında gerçekleşirken; diğer gider kalemleri, beklenenin üstünde gerçekleşmiştir.

Bunun dışında, Üniversitede, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu desteklerinden 26.462.499,98 TL, Sanayi Tezleri Programından 114.771,99 TL, Farabi Değişim Programından 6.480 TL, kalkınma ajansları desteklerinden 439.165,25 TL, Mevlana Değişim Programından 12.800 TL, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı desteklerinden 15.228,36 TL, Tarımsal Ar-Ge Projelerinden 413.377 TL, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı desteklerinden 6,34 TL, Türkiye Sağlık Veri Araştırmaları ve Yapay Zeka Uygulamaları Enstitüsü desteklerinden 306.954,60 TL ve Avrupa Birliği Hibelerinden 67.623.283,33 TL olmak üzere, 2020 yılı için toplam 95.394.566,85 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

Ekonomik sınıflandırmaya göre 2020 yılı gelir bütçesi tahmin ve gerçekleşme rakamları ise aşağıdaki gibidir:

www.balioglu.net

Tablo 5: 2020 Mali Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Ekonomik Kodu	Bütçe Başlangıç Tahmini (TL)	Gerçekleşen Tutar (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Gelirleri İçindeki Payı (%)
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	36.431.000,00	41.576.719,05	114,12	4,06
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	882.753.000,00	928.387.131,00	105,17	90,60
05-Diğer Gelirler	42.377.000,00	54.694.920,01	129,07	5,34
TOPLAM	**961.561.000,00**	**1.024.658.770,06**	**106,56**	**100**

Bu tabloya göre 2020 yılında bütçe gelirleri, %106,56 oranında gerçekleşmiş; kümülâtif gelir hedeflerinde, %6,56 oranında bir artış sağlanmıştır. En yüksek artış, %29,07 oranı ile Diğer Gelirlerde olurken; Kurumun en önemli gelir kaynağı, hazine yardımlarından müteşekkil Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler olmuştur.

Üniversitenin bütçe gelirleri ile giderlerinin, ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	489.306.276,53	588.745.638,83	643.170.362,70	20,32	9,24
SGK Devlet Prim Giderleri	85.261.126,38	105.582.116,08	119.796.224,93	23,83	13,46
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	63.585.995,59	70.010.149,61	88.126.432,79	10,10	25,88
Cari Transferler	25.908.667,90	34.295.073,27	36.965.010,43	32,37	7,79
Sermaye Giderleri	79.208.911,29	131.864.528,30	137.655.103,17	66,48	4,39
TOPLAM	**743.270.977,69**	**930.497.506,09**	**1.025.713.134,02**	**25,19**	**10,23**

2018 ila 2020 yıllarında bütçe giderlerindeki en ciddi dalgalanmalar, Sermaye Giderleri kaleminde olmuştur. Bunun nedeni ise, yıllara göre değişkenlik gösterebilen Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleridir.

www.balioglu.net

Tablo 7: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	51.520.936,22	52.858.971,05	42.422.964,62	2,60	-19,74
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	631.057.212,35	805.812.168,76	928.387.131,00	27,69	15,21
Diğer Gelirler	41.749.168,53	48.565.467,77	54.862.699,98	16,33	12,97
Toplam	**724.327.317,10**	**907.236.607,58**	**1.025.672.795,60**	**25,25**	**13,05**
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	361.630,06	1.004.091,43	1.014.025,54	177,66	0,99
NET TOPLAM	**723.965.687,04**	**906.232.516,15**	**1.024.658.770,06**	**25,18**	**13,07**

Bütçe gelirlerindeki en ciddi düşüş, 2020 yılında Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinde yaşanmıştır. Bu kalemdeki azalışta, pandemi koşulları etkili olmuştur.

Dönem faaliyet geliri 1.161.291.899,10 TL, faaliyet gideri ise 1.074.941.237,56 TL olan Üniversitenin, 2020 yılını 86.350.661,54 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamladığı anlaşılmıştır.

www.balioglu.net

Tablo 8: 2020 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)

Faaliyet Giderleri	Faaliyet Gelirleri	İndirim, İade, İskonto Toplamı	Net gelir	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu
1.074.941.237,56	1.162.321.159,34	1.029.260,24	1.161.291.899,10	**86.350.661,54**

Ege Üniversitesi, merkezi yönetim bütçesi içerisinde yer alan özel bütçeli bir kamu idaresi olmakla birlikte; 5018 sayılı Kanun'da tanımlanan bütçe türleri dışında kalan döner sermaye işletmesi ve sosyal tesisler işletmesi bütçeleri de kaynakları arasında yer almaktadır.

Ege Üniversite Döner Sermaye İşletmesi, 2020 yılında 973.413.821,29 TL gelir elde etmiş ve 943.831.968,33 TL gider yapmış olup, mali yılı 29.581.852,96 TL dönem kârı ile kapatmıştır.

Üniversitenin Sosyal Tesisler İşletmesi de, 2020 yılında 3.215.338,70 TL gelir elde etmiş ve 5.542.288,97 TL gider yapmıştır. Dolayısıyla İşletme, 2020 mali yılını 2.326.950,27 TL zararla tamamlamıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Kamu İdaresi, Kanun'un 80'inci maddesinin T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup, bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Üniversite bütçesi, analitik bütçe hazırlama rehberi çerçevesinde hazırlanmaktadır. Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede, tahakkuk esaslı devlet muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Mali Kontrol Yönetim Sistemi (BMKYS) Web Tabanlı Otomasyon Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

www.balioglu.net

Kurum bütçesinin takibi ve muhasebe işlemleri, Genel Sekreterliğe bağlı olarak faaliyet gösteren Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Kamu İdarelerinin Kesin Hesaplarının Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca kesin hesap cetvel ve belgeleri, strateji geliştirme birimi tarafından bütçe uygulamasına esas muhasebe kayıtları dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Kuruma ilişkin mali istatistikler ise 5018 sayılı Kanun kapsamında T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup; denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,

- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

www.balioglu.net

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm

faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

www.balioglu.net

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde tanımlandığı üzere mali kontrol, kamu kaynaklarının, belirlenmiş amaçlar doğrultusunda ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri ifade etmektedir.

İç kontrol sisteminin ne olduğu, amacı, yapısı ve işleyişi, 5018 sayılı Kanun'un beşinci kısmındaki 55 ila 67'nci maddelerle belirlenmiştir. Buna göre kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrol sistemlerinin yapısını, aşağıda belirtilen unsurlar oluşturmaktadır:

- Harcama birimleri,
- Muhasebe ve mali hizmetler,
- Ön mali kontrol,
- İç denetim.

Temel unsurları bu olan iç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar, Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir.

2020 yılı denetimi kapsamında ve mezkûr mevzuat çerçevesinde Kurum iç kontrol sistemi, aşağıdaki şekilde değerlendirilmiştir:

Üniversitede ön mali kontrole ilişkin işlemler, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile parasal sınırlara göre yürütülmektedir.

Üniversitenin 2019-2023 yıllarını kapsayan Stratejik Planı, 2020 Yılı Performans Programı ile 2020 Yılı Faaliyet Raporunda, İdarenin misyonu ve vizyonu belirtilmiştir. Bu nedenle personelin tamamının, İdarenin misyon ve vizyonundan haberdar olduğu kanaatine varılmıştır. Misyonun gerçekleştirilmesini sağlamak üzere İdare birimleri ve alt birimler tarafından yürütülecek görevler de yazılı olarak tanımlanmıştır.

İç kontrol sistemi ile sistemin işleyişinin, üst yönetici ve personel tarafından sahiplenilmesinin ve desteklenmesinin sağlandığı Kurum organizasyon yapısı içerisindeki görev, yetki ve sorumluluklar, açık bir şekilde belirlenmiş ve yazılı hale getirilmiştir. Yetki devri ve sınırları ise Ege Üniversitesi Yazışma Usul ve Esasları ile İmza Yetkileri ve Yetki Devri Yönergesiyle belirlenmiştir. Gerekli durumlarda münferit düzenlemeler de yapılmaktadır.

www.balioglu.net

Bu çerçevede Üniversite birimlerine ait görev tanımları ve idari iş akış şemaları, oluşturulmuş ve Kurum web sitesinde yayınlanmıştır.

2019-2023 yıllarını kapsayan Stratejik Plan, İdarenin kendi birimleri ile personelinin katkılarıyla mevzuata uygun olarak hazırlanmıştır.

İdarenin, yürüteceği program, faaliyet ve projeler ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren 2020 Yılı Performans Programı da mevcuttur.

Kurumun 2020 mali yılı bütçesinde, söz konusu Plan ve Programın gerekleri gözetilmiştir.

Faaliyet sonuçları ve değerlendirmeleri, idare faaliyet raporlarında gösterilmekte ve duyurulmaktadır. Üniversite, 2020 Yılı İdare Faaliyet Raporunu hazırlamıştır. Ancak bu Rapor, Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik'in 11'inci maddesi uyarınca 2021 yılının Şubat ayı içerisinde kamuoyuna açıklanmamıştır.

Kurumsal riskler ile iç kontrol risklerinin belirlenmesi ve yönetimi çalışmaları, Kurum personelinin katılımı da gözetilmek suretiyle yapılmaktadır.

Kurumun, yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sistemi de bulunmaktadır.

Ancak; Üniversitenin, bilgi güvenliği yönetim sisteminin kablolu ve kablosuz ağların tamamını kapsamaması ve ağ trafiğindeki kayıtların depolandığı sistemin, iki yıl süreyle kayıtları tutabilecek bir kapasiteye sahip olmaması sorunu mevcudiyetini korumaktadır.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu, üst yöneticinin onayı ile görevlendirilmiş, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmış, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleşme sonuçları izlenmiş, Planın revize edilmesi çalışmalarının takibi yapılmış ve raporlanmıştır. Ayrıca, iç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirildiği, değerlendirme sonuçlarının raporlandığı, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun, İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporunu değerlendirdiği ve Rapora ilişkin güncellemeleri tamamlayıp uygun görüşle üst yöneticinin onayına sunduğu önceki yılda görülmüştü. Ancak 2020 yılında bu süreç, pandemi nedeniyle henüz tamamlanamamıştır.

www.balioglu.net

Üniversite bünyesinde İç Denetim Birimi bulunmakta olup; bu Birimin, 8 tane iç denetçi kadrosu mevcuttur. Bu kadrolardan 5 tanesi doludur. İç kontrol sisteminin incelenmesine ve değerlendirilmesine yönelik çalışmalar, söz konusu Birim tarafından yapılmış olup; akabinde hazırlanan rapor, üst yöneticiye sunulmuştur. Daha sonra bu rapor, üst yönetici tarafından İç Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderilmiştir.

Bu haliyle Üniversitenin, yükseköğretim kurumları içerisindeki konumu ve personel yapısı göz önünde bulundurulduğunda, etkin bir iç kontrol sistemi oluşturduğu söylenebilir. Görünüş itibariyle oluşan bu etkinliğin, fiili olarak mali işlemlere yansımasının; iç kontrol mantalitesinin, tüm Kurum birimlerine yerleşmesi ile mümkün olacağı değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ege Üniversitesinin 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Takipteki Bazı Alacaklar İçin Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının Kullanılmaması

Üniversitenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda; takipli alacak haline gelmiş olan taşınmaz kira bedellerinin, 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına ilişkin düzenlemeler getiren *"Hesabın niteliği"* başlıklı 54'üncü maddesinde; Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının, tahakkuk ettirilen teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, diğer gelirler ve sermaye gelirlerinden ortaya çıkan alacaklardan takibe alınan tutarlar ve bunlardan yapılan tahsilatlar için kullanılacağı belirtilmiştir. *"Hesabın işleyişi"* başlıklı 56'ncı maddesinde ise takibe alınan alacakların, bu Hesaba borç, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına alacak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede; İdarenin vadesinde ödenmemesi sebebiyle tahsil edilemeyen ve Hukuk Müşavirliğince takibe alınan 2.305.302,69 TL tutarındaki kira alacağının, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabından 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir. Bu durumun, 01.01.2018 tarihi itibariyle kullanılmaya başlanan Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemindeki (BKMYBS) aksaklıklardan kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Tahsili gerçekleşmeyen ve icra konusu olan kira alacaklarının, BKMYBS'deki sorunlar nedeniyle 121 no'lu hesapta takip edilememesi; 2020 yılsonu mali tablolarında, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabının olması gerekenden 2.305.302,69 TL fazla, 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının da bu tutar kadar eksik olmasına sebebiyet vermektedir.

www.balioglu.net

Dolayısıyla sistemsel sorunların çözüme kavuşturulmasının ve 120 ve 121 no'lu hesaplara, bahse konu tutara ilişkin kayıtların yapılmasının, mali tabloların doğruluğu ve güvenilirliği açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabının Hatalı Kullanılması

Tek bir muhasebe birimi bulunan ve özel bütçeli bir kamu idaresi niteliği taşıyan Üniversitede, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne aykırı olarak 511 Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabının kullanıldığı tespit edilmiştir.

Mezkûr Yönetmeliği'n 511 Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabına ilişkin düzenlemeler getiren *"Hesabın niteliği"* başlıklı 364'üncü maddesi uyarınca 511 no'lu hesap; aynı bütçeli kamu idarelerine ait muhasebe birimlerinin, birbirlerine gönderdikleri veya birbirlerinden aldıkları para ve kıymetler ile birbirleri adına nakden veya mahsuben yaptıkları tahsilat ve ödemelerin izlenmesi için kullanılmaktadır.

Yönetmeliği'n "*Hesaba ilişkin işlemler"* başlıklı 365'inci maddesinde; bu hesabın hangi işlemler için kullanılacağı sayılmış olup, tek bir muhasebe birimi bulunan özel bütçeli kamu idarelerinin, adı geçen hesabı kullanmalarına cevaz veren bir hükme yer verilmemiştir.

www.balioglu.net

511 Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabının, aynı bütçeli kamu idarelerine ait muhasebe birimlerinin birbirlerine gönderdikleri veya birbirlerinden aldıkları para ve kıymetler ile birbirleri adına nakden veya mahsuben yaptıkları tahsilat ve ödemelerin izlenmesi için kullanılacağı, mevzuatın amir hükmü olmasına rağmen bu hesabın, İdarenin kendi harcama birimleri arasında kullanıldığı görülmüştür.

Aynı Yönetmeliği'n 511 no'lu hesabın işleyişine ilişkin hükümler ihtiva eden 366'ncı maddesinde; bu hesabın alacak ve borç tarafına yapılacak kayıtların, hangi şartların gerçekleşmesi hâlinde mümkün olduğu açıklanmıştır. Ayrıca aynı maddenin (a) bendinin onbeşinci ve (b) bendinin ondördüncü fıkralarında ise; dönem sonu itibarıyla hesabın bakiye vermesi halinde bakiyenin, 519 Değer Hareketleri Sonuç Hesabına aktarılacağı ifade edilmiştir.

Öte yandan Yönetmeliği'n 519 Değer Hareketleri Sonuç Hesabına ilişkin düzenlemeler getiren *"Hesaba ilişkin işlemler"* başlıklı 372'nci maddesinin *"Malî yılsonu itibarıyla muhasebe birimlerince bu hesaba kaydedilen tutarlar, Bakanlıkça merkezde birleştirilir. Birleştirme sonucu, hesabın borç veya alacak bakiyesi vermesi durumunda hesabın denkliğinin sağlanması amacıyla Bakanlıkça merkezde ve yerinde gerekli incelemeler yapılır."* Hükümleri

gereği de 519 no'lu hesabın bakiye vermemesi gerekmektedir. Bu hesabın bakiye vermesi halinde bilançoda yer alan tutar kadar bir devir hatası olduğu anlaşılacaktır.

Her ne kadar söz konusu işlemler, Bütünleşik Kamu Mali Yönetimi Bilgi Sistemi (BKMYS) ile ilgili 20.12.2017 tarihli ve 27345 sayılı T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü yazısına istinaden yapılmış ve 511 no'lu hesap, birimler arası taşınır aktarma işlemleri sırasında BKMYS tarafından otomatik olarak çalıştırılmış olsa da; muhasebe birimleri arasındaki değer hareketlerini (karşılıklı artış ve azalışları) ve bunun neden olduğu mali tablolardaki etkiyi ifade etmek için kullanılan 511 no'lu hesabın, tek bir muhasebe birimi olan ve harcama birimleri arasındaki değer hareketleri nedeniyle mali tablolarında herhangi bir varlık azalışına ya da artışına maruz kalmayan bir Kamu İdaresi için kullanılması mümkün değildir.

Ayrıca bir yönetmelik hükmünün, hukuk hiyerarşisi açısından yönetmelikten sonra gelen genelge, özelge ve duyuru gibi düzenlemelerle değiştirilmeyeceği ya da farklı bir şekilde uygulanamayacağı da göz ardı edilmemelidir.

www.balioglu.net

Bu itibarla; mizan cetvelinde, 511 Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabında yer alan 5.899.082.055,54 TL'nin gerçeği yansıtmadığı ve bakiye vermemesi gereken 519 Değer Hareketleri Sonuç Hesabının, yılsonu mali tablolarında 668.666,40 TL bakiye verdiği; bu durumun, mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bilimsel Projeler Hesabı Yardımcı Defterinde Kayıtlı Tutarlar İle Mali Tablolardaki Tutarların Farklı Olması

Üniversitenin 2020 yılı mali tabloları ve eki belgelerinin incelenmesinde; 962 Bilimsel Projeler Hesabının kesin mizan ve bilanço cetvellerinde yazılı tutarları ile tahakkuk servisinde kayıtlı ertesi yıla devir tutarları arasında fark olduğu tespit edilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin *"Temel Muhasebe Kavramları ve İlkeleri"* başlıklı ikinci bölümünde temel muhasebe ilkeleri sayılmıştır. İlgili bölümün *"Temel kavramlar"* başlıklı 5'inci maddesinde temel kavramlar tek tek sayılmış olup, maddenin (e)

şıkkında, *"Belgelendirme: Muhasebe kayıtları, gerçek durumu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş belgelere dayandırılır"* ve (g) şıkkında, *"Tam açıklama: Mali tablolar, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenir"* şeklinde tanımlanmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "*Amaç*" başlıklı 1'inci maddesinde;

"Bu Yönetmeliğin amacı; merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin ve işlemlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak, sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, malî tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde belirtilen standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanmasına ve yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir" hükmü bulunmaktadır.

www.balioglu.net

Ayrıca Yönetmeliği'n "*Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni*" başlıklı 6'ncı maddesinin (ç) bendinde; yardımcı hesap defterlerin, hesap planını oluşturan hesaplara ait bilgilerin ayrıntı bazında kaydına mahsus olarak tutulan defterler olduğu belirtilmiştir.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 08.11.2018 tarihinde yürürlüğe koyduğu 2018 Yılı Üniversiteler Ortak Detaylı Hesap Planında; "962 Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Projeler Hesabı" ile "963 Bilimsel Projeler Karşılığı Hesabına" yer verilmiştir.

Bu düzenlemeye uygun olarak üniversitelerde, bilimsel araştırma kapsamında desteklenen projeler için ayrılan ödenek tutarları (ek ödenekler dâhil), birim bazında açılan alt hesaplarda olmak üzere, 962 Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Projeler Hesabı ile 963 Bilimsel Projeler Karşılığı Hesabında izlenmektedir.

Bilimsel araştırma projelerinden desteklenmesine karar verilen projeler için ayrılan ödenek tutarları ve bu projelere verilen ek ödenekler, 962 no'lu hesaba borç, 963 no'lu hesaba alacak kaydedilmektedir. Kaydedilen tutarlardan harcananlar ya da iptal edilenler, ters kayıtla ödeneklerden düşülmektedir.

Yapılan incelemede; bilimsel araştırma projelerinden desteklenmesine karar verilen projeler için yapılan harcamalara ait muhasebe kayıtlarının, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği yardımcı defter kayıtlarına uygun olarak yapılması gerekirken bu kayıtlara uygun olarak yapılmadığı anlaşılmıştır.

Yardımcı defter kayıtlarında yer alan 962 no'lu hesabın ertesi yıla devir tutarları toplamı olan borç bakiyesi 95.182.814,67 TL olarak kayıtlı iken yılsonu bilanço ve kesin mizan cetvelindeki borç bakiyesi 52.474.925,33 TL'dir. İki kayıt arasında 42.707.889,34 TL fark bulunmaktadır.

Konuyla ilgili olarak Kamu İdaresinde farkındalık oluşmuş olsa da; bahse konu hesaba ilişkin düzeltici işlemler, henüz tesis edilmemiştir.

Mali tablolarda 962 ve 963 no'lu hesapların tutarları, hesapların dayanağını oluşturan yardımcı defter kayıtlarına uygun olmalıdır. İki kayıt arasındaki farklılık, tahakkuk esaslı muhasebe sistemine aykırı olup; yapılan harcamaların muhasebeleştirilmesi işlemlerinin, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

www.balioglu.net

Tablo 9: Bilimsel Proje Hesabı Yardımcı Defter Kayıtları İle Bilanço Kayıtları Farkı

Sıra No	Muhatap Adı Soyadı	Yılı	Proje Tahakkuk Tutarı TL	Harcanan TL	Kalan TL
1.	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	2020	0,00	0,00	0,00
2.	SAĞLIK BİLİMLERİFAKÜLTESİ	2020	35.838,00	35.838,00	0,00
3.	FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ	2020	99.787,38	59.383,19	40.404,19
4.	GÜNEŞ ENERJİSİ ENSTİTÜSÜ	2020	284.767,18	7.507,51	277.259,67
5.	MADDE BAĞ. TOK.VE İLAÇ BİL.ENSTİTÜSÜ	2020	34.600,00	19.092,78	15.507,22
6.	NÜKLEER BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	2020	1.239.957,62	170.515,14	1.069.442,48
7.	TÜRK DÜNYASI ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ	2020	0,00	0,00	0,00
8.	ULUSLARARASI BİLGİSAYAR ENSTİTÜSÜ	2020	0,00	0,00	0,00
9.	TIP FAKÜLTESİ	2020	74.254.053,43	3.620.216,36	70.633.837,07
10.	DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ	2020	825.465,30	576.348,05	249.117,25
11.	ECZACILIK FAKÜLTESİ	2020	552.985,44	498.706,36	54.279,08
12.	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	2020	5.138.521,07	3.425.958,24	1.712.562,83
13.	ZİRAAT FAKÜLTESİ	2020	1.561.644,78	585.922,08	975.722,70
14.	SU ÜRÜNLERİ FAKÜLTESİ	2020	527.451,47	420.445,31	107.006,16
15.	FEN FAKÜLTESİ	2020	2.581.844,55	1.828.636,60	753.207,95
16.	EDEBİYAT FAKÜLTESİ	2020	104.994,73	67.344,99	37.649,74
17.	İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ	2020	26.961,52	3.779,81	23.181,71
18.	EĞİTİM FAKÜLTESİ	2020	335.640,67	91.071,50	244.569,17
19.	İLETİŞİM FAKÜLTESİ	2020	67.493,06	22.653,82	44.839,24
20.	SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ	2020	82.261,89	35.838,00	46.423,89

21.	HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ	2020	87.944,87	72.518,18	15.426,69
22.	SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ	2020	142.996,18	125.387,41	17.608,77
23.	ÇEŞME TURİZM FAKÜLTESİ	2020	639,56	639,56	0,00
24.	YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU	2020	0,00	0,00	0,00
25.	DEVLET TÜRK MUSİKİSİ KONSERVATUVARI	2020	35.870,00	21.199,40	14.670,60
26.	MESLEK YÜKSEK OKULLARI	2020	93.963,37	66.241,30	27.722,07
27.	ATATÜRK SAĞLIK HİZMETLERİ MYO	2020	52.304,42	49.305,75	2.998,67
28.	EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ	2020	0,00	0,00	0,00
29.	BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEK OKULU	2020	0,00	0,00	0,00
30.	İZMİR ATATÜRK SAĞLIK YÜKSEK OKULU	2020	0,00	0,00	0,00
31.	ÖDEMİŞ SAĞLIK YÜKSEK OKULU	2020	88.192,48	0,00	88.192,48
32.	ARAŞTIRMA UYGULAMA MERKEZLERİ/REKTÖRLÜK	2020	294.146,02	235.887,73	58.258,29
33.	DİĞER PROJELER (DPT)	2020	17.713.638,53	15.105.604,81	2.608.033,72
	Bilimsel Araştırma Proje 2020 Toplamı		**106.263.963,52**		
	Bilimsel Araştırma Projeleri 2019 Yılı Devir Toplamı		**16.064.893,03**		
	Bilimsel Projeler Koordinatörlüğü Tahakkuk Kayıtları Toplamı		**122.328.856,55**	**27.146.041,88**	**95.182.814,67**
	Bilanço ve Mizan Cetvelindeki 962 BİLİMSEL PROJELER HESABI		**BORÇ**	**ALACAK**	**BAKİYE**
			208.050.787,47	**155.575.862,14**	**52.474.925,33**
				FARK	**42.707.889,34**

www.balioglu.net

BULGU 2: İş Avans ve Kredileri Hesabında Kayıtlı Bazı Avansların Zamanında Mahsup Edilmemesi

Üniversitenin 160 İş Avans ve Kredileri hesabında bulunan bazı iş avanslarının, Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'te yazılı sürelerde mahsup edilmediği görülmüştür.

Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in *"Ön ödemelerde mahsup süresi ve sorumluluk"* başlıklı 11'inci maddesinde;

"Her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında ayrıca belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde ise üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade ederek hesabını kapatmakla yükümlüdür. Bakanlık, zorunlu hallerde mahsup süresini ayrıca belirlemeye yetkilidir. Mahsup süresi, avansın verildiği veya kredinin açıldığı güne, son ayda tekabül eden günün mesai saati bitiminde; sürenin bittiği ayda avansın verildiği veya kredinin açıldığı güne tekabül eden bir

gün yok ise, süre o ayın son gününün mesai saati bitiminde sona erer. Harcama yetkilisinin talimatıyla, bu süreler içinde getirilecek harcama belgeleri tutarında yeniden ön ödeme yapılabilir. Bu şekilde mahsup işlemi yapılmadıkça aynı iş için ön ödeme yapılamaz. (...)

(...)

Mutemet, işin tamamlanmasından sonra, yukarıdaki bir ve üç aylık sürelerin bitimini beklemeden, son harcama tarihini takip eden üç iş günü içinde ön ödeme artığını iade etmek ve süresinde mahsubunu yaparak hesabını kapatmak zorundadır.

(...)

Mutemetlerce süresi içinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır."

Ön ödeme usul ve esaslarına ilişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin (Sıra No: 55) *"Mahsup işlemleri"* başlıklı 7'nci maddesinde;

"(1) Mahsup süresi avanslarda bir ay kredilerde ise üç aydır. 31/12/2005 tarihli ve 26040 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Merkezî Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği ile belirlenen kanıtlayıcı belgeler mahsup süresi içinde ödeme emri belgesi ekinde muhasebe yetkilisine verilir. Avansın verildiği tarihten önceki bir tarihi taşıyan kanıtlayıcı belgeler avansın mahsubunda kabul edilmez. Ancak, yolluk ödemeleri ile kurs ve eğitim amaçlı görevlendirmelerdeki kurs, eğitim ücreti gibi harcamalara ilişkin olan ve harcama talimatından veya görevlendirme yazısından sonraki bir tarihi taşıyan belgeler, avansın mahsubunda kabul edilir. Mahsup dönemi içinde verilen kanıtlayıcı belgelerin ise en geç ilgili olduğu mali yılın son gününün tarihini taşıması gerekir."

Hükümleri yer almaktadır.

160 İş Avans ve Kredileri Hesabındaki avans tutarlarının, yukarıda yazılı mevzuat hükümleri gereği bir ay içerisinde mahsup edilmesi gerekmektedir.

Oysa ekli tabloda yazılı avans tutarlarının mahsup işlemlerinde, bu süreye uyulmadığı anlaşılmıştır.

Konuyla ilgili olarak Kamu İdaresinde farkındalık oluşmuş ve ilgili harcama birimlerine gerekli ikaz yapılmış olsa da; 2020 yılı içerisindeki hatalı uygulamalar, mevcudiyetini korumaktadır.

www.balioglu.net

Bu itibarla; avansların mahsup ve iade işlemlerinin, mevzuatta belirtilen süreler içinde yapılıp yapılmadığına ilişkin kontrollerin daha sık yapılması ve bu sürelere uymayan mutemetlere, mevzuat hükümlerinde belirtilen yaptırımların uygulanması gerektiği düşünülmektedir.

www.balioglu.net

www.balioglu.net

Tablo 10: İş Avans ve Kredileri Yardımcı Defter Kayıtları

AVANS YEVMİYE TARİHİ	AVANS YEVMİYE NUMARASI	TANIM	AÇIKLAMA	AVANS TUTARI	MAHSUP TUTARI	FARK	MAHSUP TARİHİ	MAHSUP YEVMİYE NO	KAPANIŞ GÜN SAYISI
20.01.2020	812	Onur Vatansever	Tüketime yönelik mal ve malzeme alımları avans açma bedeli	4.000,00	3.850,66	149,34	24.02.2020	3707	35
16.01.2020	675	Gürbüz Tekin	Elektronik imza alımı	1.000,00	599,99	400,01	20.03.2020	6232	64
13.02.2020	2.826	İlyas Yıldırım	Müsabakalara katılacak takımlarımızın lisans ücretlerinin ödenebilmesi için avans	1.500,00	1.370,00	130,00	23.03.2020	6380	39
25.02.2020	3.857	Hasan Mahir Zengin	Posta pulu alımı	300,00	300,00	0,00	10.04.2020	7687	44
07.05.2020	9.033	Onur Vatansever	Diğer hizmet alımları avans açma bedeli	1.500,00	616,34	883,66	19.06.2020	11782	42
08.06.2020	10.516	Gürbüz Tekin	Rektörlüğümüzde bulunan klima bakımı için	1.500,00	1.500,00	0,00	28.07.2020	14782	50
05.10.2020	20.701	Onur Vatansever	Menkul mal, gayrimaddi hak alım, bakım ve onarım giderleri	1.000,00	979,40	20,60	11.11.2020	23702	37
				10.800,00	9.216,39	1.581,63			

BULGU 3: Kira Gelirleri Yardımcı Defterinde Yer Alan Tutarlar ile Yılsonu Mali Tablolarında Yer Alan Tutarların Farklı Olması

Üniversitenin 2020 yılı mali tabloları ve eki belgelerinin incelenmesinde; kira gelirlerinin, yılsonu bilanço, kesin mizan ve geçici mizanında yazılan tutarlar ile Gelir Müdürlüğü tahakkuk servisinde kayıtlı tutarlar arasında fark olduğu tespit edilmiştir

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin *"Temel Muhasebe Kavramları ve İlkeleri"* başlıklı ikinci bölümünde temel muhasebe ilkeleri sayılmıştır. İlgili bölümün *"Temel kavramlar"* başlıklı 5'inci maddesinde temel kavramlar tek tek sayılmış olup, maddenin (e) şıkkında, "*Belgelendirme: Muhasebe kayıtları, gerçek durumu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş belgelere dayandırılır*" ve (g) şıkkında, "*Tam açıklama: Mali tablolar, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenir*" şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "*Amaç*" başlıklı 1'inci maddesinde:

"*Bu Yönetmeliğin amacı; merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin ve işlemlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak, sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, malî tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde belirtilen standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanmasına ve yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir*" hükmü bulunmaktadır.

Ayrıca Yönetmeliği'n "*Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni*" başlıklı 6'ncı maddesi (ç) bendinde; yardımcı hesap defterlerinin hesap planını oluşturan hesaplara ait bilgilerin ayrıntı bazında kaydına mahsus olarak tutulan defterler olduğu belirtilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin Gelirler Hesabına ilişkin düzenlemeler getiren 393 ve 394'üncü maddelerinde, 600 Gelirler Hesabının niteliği ve işleyişi düzenlenmiştir. Buna göre 600 Gelirler Hesabı ile karşılıklı çalıştığı 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı kayıtlarının, yukarıda belirtilen muhasebe temel ilkeleri ve Yönetmelik hükümleri uyarınca yardımcı defter kayıtlarına uygun olması gerekmektedir.

www.balioglu.net

Kira gelirleri yardımcı defter kayıtlarında yer alan ve ertesi yıla devir tutarları toplamı olan alacak bakiyesi 4.840.375,06 TL olarak kayıtlı iken; 2020 yılsonu bilanço ve kesin mizanında 120.03.06.01.99 Diğer Taşınmaz Kira Gelirleri Hesabının alacak bakiyesi 40.933.235,06 TL, geçici mizandaki alacak bakiyesi ise 12.558.594,72 TL'dir. Yılsonu aktarma kayıtları göz ardı edilse bile iki kayıt arasındaki fark 7.718.219,66 TL olmaktadır.

Kamu İdaresince bu durumun, sadece 2020 yılı kira gelirleri için düzenlenmiş olan yardımcı defter kayıtları ile kısa ve uzun vadeli tüm taşınmaz gelirlerini kapsayan (120-220.03.06.01.99 no'lu hesap toplamları) hesap bakiyeleriyle karşılaştırılmasından kaynaklandığı ileri sürülse de; yukarıda görüldüğü üzere, 220.03.06.01.99 no'lu hesaptan 120.03.06.01.99 no'lu hesaba 2020 yılsonu aktarmaları dikkate alınmadığında bile iki kayıt arasındaki fark, mevcudiyetini korumaktadır.

Mali tablolarda 120.03.06.01.99 kod numaralı kira gelirleri kalemi, ilgili hesabın dayanağını oluşturan yardımcı defter kayıtlarından daha fazla devir vermemelidir. Bu uygulama, tahakkuk esaslı muhasebe sistemine aykırı olup; kira gelirlerinin muhasebeleştirilmesi işlemlerinin, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 4: Mali Tablolardaki Kişi Borçlarına İlişkin Devir Tutarlarının, Tahakkuk Servisi Tarafından Tutulan Yardımcı Defter Kayıtlarından Farklı Olması

Üniversitenin 2020 yılı mali tabloları ve eki belgelerinin incelenmesinde; 140 Kişilerden Alacaklar Hesabının yardımcı defter kayıtlarındaki ertesi yıla devir tutarının, yılsonu bilanço ve mizan cetveli kayıtlarından farklı olduğu görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin *"Temel Muhasebe Kavramları ve İlkeleri"* başlıklı ikinci bölümünde temel muhasebe ilkeleri sayılmıştır. İlgili bölümün *"Temel kavramlar"* başlıklı 5'inci maddesinde temel kavramlar tek tek sayılmış olup, maddenin (e) şıkkında, *"Belgelendirme: Muhasebe kayıtları, gerçek durumu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş belgelere dayandırılır"* ve (g) şıkkında, "*Tam açıklama: Mali tablolar, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenir*" şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin *"Amaç"* başlıklı 1'inci maddesinde;

"Bu Yönetmeliğin amacı; merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin ve işlemlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak, sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, malî tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde belirtilen standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanmasına ve yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir" hükmü bulunmaktadır.

Ayrıca Yönetmeliği'n *"Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni"* başlıklı 6'ncı maddesinin (ç) bendinde; yardımcı hesap defterlerinin, hesap planını oluşturan hesaplara ait bilgilerin ayrıntı bazında kaydına mahsus olarak tutulan defterler olduğu belirtilmiştir.

Yine Yönetmeliği'n 140 Kişilerden Alacaklar Hesabına ilişkin düzenlemeler getiren 81, 82, 83 ve 84'üncü maddelerinde, hesabın niteliği ve işleyişi düzenlenmiştir.

www.balioglu.net

Buna göre; 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı kayıtlarının, yukarıda belirtilen muhasebe temel ilkeleri ve Yönetmelik hükümleri uyarınca yardımcı defter kayıtlarına uygun olması gerekmektedir.

Kişi borçları yardımcı defter kayıtlarında yer alan 2020 yılı ertesi yıla devir tutarları toplamları ile 2019 yılı bilanço ve mizan cetvelindeki devir toplamlarına, aşağıdaki tabloda yer verilmiştir. Bu Tabloya göre 2020 yıl sonu mali tablolarında 140 no'lu Hesabın, 45.639.892,06 TL devir toplamı olması gerektiği halde bu tutar, 45.347.515,22 TL olmakta ve iki kayıt arasında 292.376,84 TL fark bulunmaktadır.

Her ne kadar İdarece Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Sisteminin (BKMYS) yardımcı defter kayıtlarının, kayıtların doğruluğunu teyit ettiği ileri sürülse de; muhasebe kayıtlarına dayanak teşkil eden, manuel olarak tutulan ve sistemsel bir aksaklık durumunda başvurulacak olan kayıtların, hata barındırdığı ve gerekli hassasiyet ve özen gösterilmeden tutulduğu hususu ortadan kalkmamaktadır.

Mali tablolarda yer alan 140 Kişilerden Alacaklar Hesabı kayıtları, ilgili hesabın dayanağını oluşturan yardımcı defter kayıtlarından az olmamalıdır. Bu durum, tahakkuk esaslı muhasebe sistemine aykırı olup; hesaba ilişkin muhasebeleştirme işlemlerinin, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

Tablo 11: Kişi Borçları Hesabı Bilanço Fark Tablosu (TL)

140 HESABI	BORÇ	ALACAK	BAKİYE
2019 MİZAN DEVİR TOPLAMLARI	52.990.525,45	7.869.626,85	45.120.898,60
2020 YARDIMCI DEFTER KAYITLARI	1.375.456,64	1.120.741,33	518.993,46
TOPLAMLAR	54.365.982,09	8.990.368,18	45.639.892,06
2020 MİZAN CETVELİ BORÇ BAKİYESİ			45.347.515,22
BİLANÇO FARK TOPLAMI			**292.376,84**

BULGU 5: Proje Özel Hesabındaki Tutarın, Banka Hesaplarındaki Tutarlarla Uyuşmaması

Üniversitenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda; 104 Proje Özel Hesabının yılsonu bakiyesi ile banka mutabakat yazılarındaki döviz hesaplarına ait yılsonu değerleme işlemi sonucu oluşan tutarların, birbirini tutmadığı görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 104 Proje Özel Hesabına ilişkin *"Hesabın işleyişi"* başlıklı 25'inci maddesinde;

"(1) Proje özel hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Borç

(...)

6) Özel hesaplardaki dövizlerin ay sonlarında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden yapılacak değerlemesi sonucunda oluşan kur artışı farkları bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir.

(...)

b) Alacak

(...)

8) Özel hesaplardaki dövizlerin ay sonlarında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru esas alınarak yapılacak değerlemesi sonucunda oluşan kur azalışı farkları bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir."

Aynı Yönetmeliği'n *"Dönem sonu işlemleri"* başlıklı 535'inci maddesinde;

"(1) Dönem sonu işlemleri malî yılın sonunda geçici mizanın çıkarılmasının ardından yapılan aşağıdaki işlemlerden oluşur:

www.balioglu.net

(...)

b) Bütçe ve ödenek hesapları dışındaki dönem sonu işlemleri;

(...)

6) Dönem sonunda ilgili varlık ve yabancı kaynak hesaplarında kayıtlı olup, yabancı para cinsinden izlenen tutarlar değerlemeye tabi tutulur ve raporlama tarihindeki gerçek değerleri ile malî raporlarda gösterilir.

(...)"

Hükümlerine yer verilmektedir.

Bu hükümlere göre; 104 Proje Özel Hesabına kaydedilen ve yabancı para cinsinden izlenen tutarların, ay ve yıl sonlarında değerlemeye tabi tutulması ve değerlemede, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) döviz satış kurunun esas alınması gerekmektedir.

Değerleme sonucu oluşan kur artışı farkları, 104 no'lu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabına alacak; kur azalışı farkları ise, 104 no'lu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirilir.

www.balioglu.net

Kuruma ait yılsonu banka mutabakat yazıları, kesin mizan, bilanço ve 104 no'lu hesabın yıl içi işlemlerinin incelenmesi sonucunda; söz konusu hesabın yılsonu bakiyesi, 28.603,251,00 TL iken; banka döviz hesaplarında yılsonunda mevcut olan dövizlerin (3.108.145,38€, 30.000¥, 0,01$ ve 2,95£), 31.12.2020 tarihindeki TCMB döviz satış kuruna (€=9,1329; £=10,1669; $=7,4327; 100¥=7,2280) göre TL cinsinden tutarı, (28.386.380,94+2.168,40+0,07+29,99=) 28.388.579,40 TL olmaktadır. Dolayısıyla fiili durumda, 214.671,60 TL kadar bir eksiklik bulunmaktadır.

Kamu İdaresince söz konusu tutarla ilgili düzeltme işlemi, 2021 yılında yapılmış olsa da; 2020 yılsonu mali tablolarındaki hatalı durum halen devam etmektedir.

Bu itibarla; Kamu İdaresi 2020 yılsonu kesin mizanı ile bilançosunun, 104 no'lu hesabın kayıtları sonucu 214.671,60 TL kadar fazla ve hatalı bilgi içerdiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Uzun Vadeli Gelirlerden Alacaklar Hesabından Tahsilat Kaynaklı Çıkışların Olması

Üniversitenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda; 220 Gelirlerden Alacaklar Hesabına, tahsilat kayıtlarının yapıldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun *"Kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup dönemi"* başlıklı 51'inci maddesi uyarınca kamu gelir ve giderleri, tahakkuk ettirildikleri mali yılın hesaplarında gösterilir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 220 Gelirlerden Alacaklar Hesabına ilişkin *"Hesabın niteliği"* başlıklı 138'inci maddesinde;

"(1) Gelirlerden alacaklar hesabı, mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen ve bir yıldan daha uzun bir sürede tahsili gereken gelirlerden alacakların izlenmesi için kullanılır."

Aynı Yönetmeliği'n *"Hesabın işleyişi"* başlıklı 139'uncu maddesinde;

"(1) Gelirlerden alacaklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Borç

1) Vergi dairelerinde vergilendirme bölümünden, diğer muhasebe birimlerinde ilgili servislerden verilen ve bir yıldan daha uzun bir sürede tahsili öngörülen gelir tahakkuk tutarları bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir.

b) Alacak

1) Gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı alacaklardan yapılan terkinler bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.

2) (Değişik:RG-24/2/2018-30342)(2) Gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı kamu idarelerinin mal veya hizmet satışlarından yapılan iskonto ve diğer indirimler ile iade edilen mal veya hizmetin satış bedeli, bir taraftan bu hesaba alacak, 610-İndirim, İade ve İskontolar Hesabına borç; diğer taraftan maliyet bedeli üzerinden 600-Gelirler Hesabına alacak, 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına borç kaydedilir.

www.balioglu.net

3) (Değişik:RG-24/2/2018-30342)(2) Yukarıdaki (2) numaralı alt bentte belirtilenler dışında bu hesapta kayıtlı alacaklardan yapılan terkin ve indirimler bu hesaba alacak, terkinler 630-Giderler Hesabına, indirimler 610-İndirim, İade ve İskontolar Hesabına borç kaydedilir.

4) Gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inen tutarlar bu hesaba alacak, 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabına borç kaydedilir."

Denilmek suretiyle 220 no'lu hesaptan, hesapta kayıtlı tutarların tahsili nedeniyle yapılacak çıkışlara cevaz verilmemiş; tahsil edilecek olan ve vadesi bir yılın altına düşen alacakların, 120 no'lu hesaba aktarılması hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede; 20, 1837, 1846, 1848, 1850, 3084, 8955, 8957, 11049, 22398 ve 22400 yevmiye numaralı muhasebe işlem fişleri ile 220 no'lu hesaptan yapılan toplam 600.411,70 TL'lik çıkışın, hesaptaki alacakların tahsiline yönelik olduğu anlaşılmıştır.

Bu durum, kira sözleşmelerine uygun olarak son ödeme tarihi girilerek kira alacak dosyası oluşturulan Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sisteminin (BKMYBS), kira dönemi seçilerek yapılan tahsilatlar için 120 no'lu hesabı çalıştırmadan, 220 no'lu hesabı çalıştırmasından kaynaklanmaktadır. Kamu İdaresince T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına konu ile ilgili çağrı açılmış olsa da; sorun henüz çözülemediğinden düzeltme kaydı yapılamamaktadır.

www.balioglu.net

Dolayısıyla sistemsel sorunların çözüme kavuşturulması ve bu suretle 220 no'lu hesaptan yapılacak tahsilatların, 120 no'lu hesaba aktarılmasının sağlanması gerekmektedir.

Bu itibarla; mevcut durumun, Kurum alacaklarının muhasebe kayıtlarında vadesine göre izlenmemesine ve 120 ve 220 no'lu hesapların, mali tablolarda söz konusu tutar kadar hatalı bir şekilde yer almasına neden olduğu düşünülmektedir.

BULGU 7: Üniversiteye Ait Taşınmazların Tapu Kayıtlarında Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Mülkiyeti Üniversiteye ait arazi ve arsaların üzerine idari bina, hizmet binası, spor salonları, yemekhane gibi binalar yapılmasına rağmen bunların tapu kayıtlarında cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İdarelerine ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in *"Tanımlar"* başlıklı 4'üncü maddesinde;

"(...)

b) Cins tashihi: Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemini,

(...)

ifade eder."

Aynı Yönetmelik'in *"Cins tashihlerinin yapılması"* başlıklı 10'uncu maddesinde;

"1) Kamu idareleri; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde ve kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, tapu kayıtlarında cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yaparlar.

(2) Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır."

Denilmektedir.

www.balioglu.net

Bu hükümler ile taşınmazların cins tashihlerinin, taşınmazın maliki durumunda olan kurumlar tarafından kullanıcı konumunda olan kurumların yazısı üzerine yapılacağı; taşınmazın bizzat malik kurum tarafından kullanılması durumunda ise bu kurum tarafından tüm işlemlerin yerine getirileceği, hüküm altına alınmıştır.

Ancak konuya ilişkin olarak yapılan incelemede; tapuda kayıtlı taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ile kayıtlarda belirtilen cinslerinin birbirine uygun olmadığı görülmüştür.

Yukarıya aynen alınan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre Üniversiteye ait arazi ve arsaların üzerine yapılan binaların, tapu kayıtlarında cins tashihinin yapılarak, mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarında belirtilen cinslerinin birbirine uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Konu ile ilgili olarak Kamu İdaresi tarafından gerekli işlemler başlatılmış; ancak bu işlemler, henüz tamamlanmamıştır.

Bu nedenle mizan cetvellerinde yazılı 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve

Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı ve 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının ilgili mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

Kurumun kullanımında ve yönetiminde bulunan taşınmazların, mevcut kullanım şekillerine uygun olarak cins tashih işlemlerinin ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: Ege Üniversitesi Güçlendirme Vakfı İle Vakıf İştiraki Şirkete Yapılan Kiralamalarda Sorunlu Hususların Bulunması

Kiralama konusu bazı taşınmazlarla ilgili olarak yapılan inceleme sonucunda;

a) 2019 yılında dört adet taşınmazın (Tıp Fakültesi A-B Amfi Fotokopi ve Kantin, Hemşirelik Fakültesi Yeni Bina Kantini, Vakıf Merkez Binası, Tenis Kafe) kiralanmasının, 12.03.2019 ve 19.04.2019 tarihlerinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51'inci maddesinin (g) bendine göre pazarlık usulü ile yapıldığı ve ihaleyi, tek katılımcı olan Ege Üniversitesi Güçlendirme Vakfı iştiraki …. Özel Eğitim Hizmetleri Danışmanlık ve Petrol Ürünleri Sanayi Ticaret Anonim Şirketinin kazandığı, görülmüştür.

2886 sayılı Kanun'un *"İhalelerde Kapalı Teklif Usulünün Esas Olduğu"* başlıklı 36'ncı maddesinde;

"Bu Kanunun 1 inci maddesinde yazılı işlere ilişkin ihalelerde, tekliflerin gizli olarak verilmesini sağlayan kapalı teklif usulü esastır."

Denilmektedir.

Aynı Kanun'un *"Pazarlık usulüyle yapılacak işler"* başlıklı 51'inci maddesinin (g) bendiyle;

"Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisinin pazarlık usulüyle yapılabileceği" hükme bağlanmıştır.

2886 sayılı Kanun'un 74'üncü maddesine istinaden çıkarılan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik'in *"Tanımlar"* başlıklı 4'üncü maddesinde; Hazine, *Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri açısından Devlet tüzel kişiliğinin adı*, Hazinenin özel

www.balioglu.net

mülkiyetindeki taşınmaz, *Tapuda Hazine adına tescilli taşınmazlar* ve Hazine taşınmazı, *Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler* olarak tanımlanmıştır. Görüldüğü üzere, Devletin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler, Hazine taşınmazı olarak tanımlanmıştır. Hazine ise, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri açısından Devlet tüzel kişiliğinin adı olarak belirlendiğinden; Devlet tanımı ile kastedilen genel bütçe kapsamındaki kamu idareleridir.

5018 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle genel yönetim kapsamındaki idareler ve merkezi yönetim kapsamındaki idareler kavramları yürürlüğe girmiş; bu kavramlar içerisinde üniversiteler de yer almıştır. Ancak, 2886 sayılı Kanun'un kapsamının belirtildiği 1'inci maddesindeki kamu idaresi yapılanması, genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler, özel idare ve belediyeler şeklindedir. Bu durumda üniversiteler, Kanun nazarında katma bütçeli idare vasfına sahip olduklarından, ayrı bir tüzel kişilikleri bulunduklarından, kendi nam ve hesaplarına taşınmaz mallar edinebildiklerinden, mülkiyetindeki ve hüküm ve tasarrufundaki taşınmazları, sevk ve idare edebildiklerinden ve bu nedenlerle taşınmazları, Hazine tüzel kişiliğine ait olan genel bütçeli idarelerin taşınmazlarından ayrıldığından; üniversitelerin, Devlet tanımı içinde değerlendirilme imkânı bulunmamaktadır.

www.balioglu.net

Ayrıca, aynı Yönetmelik hükümleri uyarınca Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerle ilgili tasarruf işlemlerini yapmakla görevli idare, Millî Emlak Genel Müdürlüğü ve bağlı birimleridir. Dolayısıyla, bu açıdan da üniversiteler, Devlet tanımı içerisine girmemektedir. Zira taşınmazlarının tasarrufuna yönelik işlemler, kendi idareleri tarafından yapılmaktadır.

Diğer taraftan yasa koyucu, Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında ifadesinin, üniversiteleri içermediğini zımni bir şekilde Kanun'da belli etmiştir. Bilindiği üzere, 2886 sayılı Kanun'un *"Ecrimisil ve tahliye"* başlıklı 75'inci maddesinin kapsamı *"Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları"* iken; özellikle belediyelerin işgal olunan taşınmazlarına ecrimisil uygulanamaması sorunu baş göstermiştir. Daha sonra madde kapsamına *"özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz mallar"* da eklenmiş; üniversiteler de dâhil olmak üzere özel bütçeli idarelere, ecrimisil uygulayabilme hakkı tanınmıştır. Bu düzenlemeyle üniversitelerle ilgili uygulamadaki ihtilaflar giderilmiş; tereddütler barındıran Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan

taşınmaz mallar ile ilgili net bir ayrıma gidilmiş ve üniversite taşınmazları, bu kapsamın dışında bırakılmıştır.

Dolayısıyla, Üniversitenin kira konusu taşınmazlarının, Devletin özel mülkiyetindeki ya da hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar gibi değerlendirilmesi ve 2886 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin (g) bendine tabi olması mümkün bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi tarafından bahse konu ihale usulü,

-Kiralama işlemlerinin, 2018/8 sayılı Genelgeye uygun olarak gerçekleştirilmesi,

-İhale yönteminin seçiminde öğrenciler ile personelin güvenliği ve öz gelir kaynağı yaratılması gibi hususlarla "kullanışının özelliği veya idareye yararı" ve öğrenci, personel, hasta ve hasta yakınlarının yiyecek-içecek ve diğer sosyal ihtiyaçlarının, herhangi bir sorun ve aksaklığa meydan vermeden en kısa sürede karşılanması için "ivedi" unsurlarının esas alınması,

-Doktrinde hizmet mallarının, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler olduğu açıkça kabul edildiğinden; hizmet malı olan üniversite taşınmazlarının bu kapsama, dolayısıyla 2886 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin (g) bendine dâhil olması ve bunu yasaklayan açık bir mevzuat hükmünün bulunmaması,

-Kira sözleşmelerinin bir yıl süreyle yapılması nedeniyle söz konusu kiralamaların, 2886 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin (a) fıkrasına göre de yapılabilirliği,

Gerekçeleriyle tercih edilmiştir.

Kampüs içerisindeki kiracıların, sunduğu mal ve hizmetin fiyatının ve kalitesinin uygunluğu, güvenilirliği, terör örgütleriyle ilgisinin olmaması, müşterilere karşı tutum ve davranışları ile kiralanan yerlerin sunduğu hizmetlerdeki aksamama hususlarında Üniversitenin sorumluluğu yadsınamaz bir gerçektir. Ancak, bu sorumluluğun yerine getirilmesi adına kanunların, uygulanmaması (Açık veya kapalı teklif usulünün seçilmemesi) ya da hukuken kabul görmeyen bir şekilde yorumlanarak uygulanması (Üniversitelerin tabi olmadığı bir madde hükmüne göre ihale yapılması), kabul edilebilir bir durum değildir. Bu çerçevede kiralamaların, süreklilik arz etmeyen bir iş gibi değerlendirilmek suretiyle 2886 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin (a) bendine tabi olduğunu düşünmek de söz konusu olamaz.

Yine tasarrufta bulunan kurumlar açısından genel bir hizmet malı tanımı ile tüm hizmet mallarını, devletin hüküm ve tasarrufu altında kabul etmek; yukarıda açıklandığı üzere, söz

www.balioglu.net

konusu mallarla ilgili tasarruf işlemlerinin, Devlet kapsamındaki bir kurum değil de özel bütçeli bir kurum tarafından yapıldığı gerçeğini ortadan kaldırmamaktadır.

Ayrıca İdarenin, mevzuata aykırı ihale usulü seçilmesi ile ilgili işlem yapmamasının gerekçesi, ihalenin ve kira sözleşmesinin, mevcut koşullarda iptal edilememesi olamaz. Bu durum, ihalenin iptali ile ilgili tüm hukuk yollarının tüketilmesi ve bu işleme sebebiyet verenler hakkındaki hukuki süreçlerin tamamlanması halinde söylenebilecek bir husustur.

Bu itibarla; yapılan uygulamaların, 2886 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin (g) bendine aykırı olduğu ve bu aykırılığın giderilmesi için gerekli işlemlerin tesis edilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

b) Vakfın ve Vakıf iştiraki olan Şirketin müsteciri olduğu Üniversite taşınmazlarına ait kiralar ile fer'i alacakların, uzun bir süre ödenmemesine rağmen Vakıf ve Şirket ile ilgili herhangi bir işlem yapılmadığı tespit edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun *"Müteahhit veya müşterinin sözleşmenin bozulmasına neden olması"* başlıklı 62'nci maddesinde;

"Sözleşme yapıldıktan sonra 63 üncü maddede yazılı hükümler dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatı gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

Gelir kaydedilen kesin teminat, müteahhit veya müşterinin borcuna mahsup edilemez."

Denilmektedir.

Vakfa ait kira sözleşmelerinin 4 ile 9'uncu maddeleriyle, kira bedelinin uygun bir zamanda ödenmemesi veya mukavele hükümlerine uyulmaması halinde müstecirin, mukavelenin feshini, tek taraflı olarak kabul etmiş olacağı ve mukavele hükümlerine uyulmadığı takdirde, 10 gün süre ile müstecirin ihtar edileceği ve bu ihtara rağmen aynı durumun devam etmesi halinde ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın mukavelesinin feshedileceği ve kesin teminatının hazineye gelir kaydedileceği, hüküm altına alınmıştır.

www.balioglu.net

Vakıf iştiraki Şirkete ait kira sözleşmelerinin *"Fesih yetkisi"* başlıklı 11'inci maddesiyle, kiracının, taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi (Kira ödemelerinin ve KDV'lerinin geciktirilmesi, elektrik, su, telefon ve ısınma bedellerinin süresinde ödenmemesi dâhil) halinde, İdarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatının gelir kaydedileceği, son bir yıl kira bedelinin, tazminat olarak tahsil edileceği ve sözleşmesinin feshedilerek hesabının genel hükümlere göre tasfiye edileceği, hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, Vakfa ait kira sözleşmelerinin 4'üncü maddesiyle, kira ödemelerinin aylık olarak yapılacağı ve ayın ilk 5 günü içerisinde ödeneceği; Şirkete ait kira sözleşmelerinin 3'üncü maddesiyle ise kira bedelinin, üçer aylık dönemler itibariyle peşin olarak yatırılacağı, hüküm altına alınmıştır.

Bu durumda İdarenin, süresinde ödenmeyen kira ve fer'i alacaklar için en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen bir ihtarı, müstecire çekmesi; ihtara rağmen aynı durumun devamı halinde kira sözleşmesini feshetmesi, kesin teminatı gelir kaydetmesi, gelir kaydedilen teminatı, müstecirin borçlarına saymaması ve anılan Şirkete yapılan kiralamalarda, son bir yıla isabet eden kira bedeli kadar tazminat alması gerekmektedir.

www.balioglu.net

Yapılan incelemede; aşağıda detayı görüleceği üzere, en az altı aylık süreye tekabül eden kira ve fer'i (KDV, elektrik, su ve gecikme cezası) alacaklar olmak üzere toplam 2.680.964,82 TL'lik borcun, Vakıf ve iştiraki Şirket tarafından zamanında ödenmediği ve 2020 yılı sonu itibariyle de bu durumun devam ettiği, anlaşılmıştır.

Bu tutarların önemli bir kısmı için Kamu İdaresi tarafından 2021 yılında icra takipleri başlatılmıştır.

Bununla birlikte İdarenin, kira sözleşmelerini feshetmesi, kesin teminatları gelir kaydetmesi ve bunları alacaklarına saymaması ve anılan Şirkete yapılan kiralamalarda, son bir yıla isabet eden kira bedeli kadar tazminat alması gerekmektedir.

Kira sözleşmesinin feshi halinde taşınmazı tahliye etmeyen müstecir için 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'na göre taşınmazın tahliyesi için gerekli işlemlerin tesis edilmesi; geçen süre zarfında işgalci konumunda bulunan müstecir için 2886 sayılı Kanun'un 75'inci maddesine göre ecrimisil belirlenmesi ve belirlenen ecrimisillerin takip ve tahsilinin sağlanması da yasal bir zorunluluktur.

Tablo 12: 2020 Yılsonu Ödenmemiş Kira ve Fer'i Alacaklar (TL)

Kiralanan Yer	Alacağın Niteliği	Dönemi	Tutarı
Otel Ege Sağlık	Gecikme Cezası	15.11.2018-14.02.2020	35.523,31
Benzin İstasyonu	Kira KDV Gecikme Cezası	16.01.2019-15.02.2020	254.156,91 45.748,24 15.152,38
Hipermarket	Kira KDV Gecikme Cezası	16.11.2018-15.02.2020	746.522,73 134.374,09 38.509,30
Merkez Büro	Kira KDV Gecikme Cezası	15.07.2019-15.04.2020	30.600,00 5.508,00 3.530,56
Tıbbi Malzeme Satış Bürosu	Kira KDV Gecikme Cezası	20.10.2018-20.07.2019	90.900,00 16.362,00 2.669,70
Tenis Kafe	Kira KDV Gecikme Cezası	15.07.2019-15.04.2020	162.000,00 29.160,00 5.352,10
Yüzme Havuzu Satış Yeri	Kira KDV Gecikme Cezası	30.11.2018-30.08.2019	11.475,00 2.065,50 322,02
Diş Malzeme Satış Yeri	Kira KDV Gecikme Cezası	20.10.2018-20.07.2019	19.800,00 3.564,00 581,80
Hastane Lokomotif Büfe	Kira KDV Gecikme Cezası	20.10.2018-20.07.2019	31.500,00 5.670,00 925,40
Tıp Anestezi Kliniği Büfe	Kira KDV Gecikme Cezası	20.10.2018-20.07.2019	18.000,00 3.240,00 528,80
Tıp Fakültesi A-B Amfi Fotokopi-Kantin	Kira KDV Gecikme Cezası	20.07.2018-20.04.2020	93.050,00 16.749,00 3.856,26
Hastane Kantinleri	Kira KDV Gecikme Cezası	20.10.2018-20.07.2019	603.000,00 108.540,00 17.709,80
Hemşirelik Fakültesi Yeni Bina Kantini (Konteynır kafe)	Kira KDV Gecikme Cezası	30.08.2019-30.05.2020	9.900,00 1.782,00 857,17
Vakıf İştiraki Şirket	Elektrik Gecikme Cezası	01.12.2019-31.12.2020	21.531,01 940,74
" " "	Su Gecikme Cezası	01.01.2019-31.12.2020	76.159,83 13.147,17
Genel Toplam:			**2.680.964,82**

Notlar:
1-Yukarıda yer alan ilk üç sıradaki yerlerin müsteciri, Vakıf; diğerlerinin ise Vakıf iştiraki Şirkettir.
2-Yukarıda belirtilen borçların tamamının vadesi geçmiştir.

c) Vakıf iştiraki Şirkete, kira ve fer'i borçları bulunmasına rağmen ihale yasağı getirilmediği ve bu şekilde ihalelere katılma imkânı tanındığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun *"İhaleye katılamayacak olanlar"* başlıklı 6'ncı maddesinde;

www.balioglu.net

"Aşağıdaki şahıslar doğrudan veya dolaylı olarak ihalelere katılamazlar:

(...)

2. Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar."

Aynı Kanun'un *"İdarelerce ihalelere katılmaktan geçici yasaklama"* başlıklı 84'üncü maddesinde;

"(...)

Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmi Gazete'de ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işlenir.

(...)

İhaleyi yapan idareler, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektirir bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili bakanlığa bildirmekle yükümlüdürler."

Yine aynı Kanun'un *"Görevlilerin Sorumluluğu"* başlıklı 86'ncı maddesinde;

"İhale, muayene ve kabul komisyon veya heyetlerinin başkan ve üyeleri ile diğer ilgililer, görevlerini kanuni gereklere göre tarafsızlıkla yapmadıkları ve taraflardan birinin zararına yol açacak ihmal ve kusurlu hareketlerde bulunduklarının tespiti halinde haklarında disiplin cezası uygulanacağı gibi, fiil ve davranışlarının özelliğine göre ceza kovuşturması da yapılır. Ayrıca, tarafların bu yüzden uğradıkları zarar ve ziyan da kendilerine ödettirilir."

Denilmektedir.

Buna göre; idarelerin, mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşterileri, ilgili bakanlığa bildirmesi ve ilgili bakanlık tarafından bunlar hakkında bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilmesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

2886 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesinde yasaklama kararının alınma süreci ile ilgili herhangi bir sürenin olmaması; bu maddenin, söz konusu hukuki durumla karşılaşınca uygulanmayacağı veya keyfi bir şekilde uygulanacağı anlamına gelmemektedir. Yasaklama hususu, öncesi ve sonrasıyla kamu idarelerinde çok ciddi sıkıntılara sebebiyet veren bir durum olduğundan; yasa koyucu, süre vermemek suretiyle yasaklama kararının zamana yayılmasını engellemiş ve mümkün olduğunca çabuk davranılmasını istemiştir.

Yapılan incelemede; (b) bendindeki tablodan anlaşılacağı üzere, ödenmemiş kira ve fer'i borçları bulunan ve bu nedenle sözleşme ve şartnameye aykırı davranışı sabit olan Vakıf iştiraki …. Özel Eğitim Hizmetleri Danışmanlık ve Petrol Ürünleri Sanayi Ticaret Anonim Şirketinin, geçici olarak ihalelerden yasaklı olması için gerekli işlemlerin, İdare tarafından yapılmadığı anlaşılmıştır.

Aynı zamanda söz konusu Şirketin, bu şekilde (a) bendindeki ihalelere katılmasına cevaz verilmiş ve tek teklif veren olarak ihaleleri kazanmasına imkân tanınmıştır.

Söz konusu ihaleler ve yapılmayan işlemler, 2886 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin (g) bendine aykırılığın yanında; yasal olarak ihaleye girmemesi gereken bir Şirketi de, ihaleye katılabilen ve ihale kazanan bir hale getirmiştir.

www.balioglu.net

Bu itibarla; İdarenin, mütemerrid duruma düşmüş müstecirinin ihalelerden yasaklanması için gerekli işlemleri yapmamak ve bu işlemleri yapmakla mükellef olanlar hakkında cezai işlem uygulamamak suretiyle yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine aykırı davrandığı değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Kesin Kabulü Yapılmamış Yapım İşinin Mevcut Olması

Üniversitenin yapım işlerinin incelenmesi sonucunda; 04.12.2017 tarihinde geçici kabulü yapılan E. Ü. Derslikler ve Merkezi Birimler İnşaatı (Hemşirelik-Biyomühendislik-Elektrik-Elektronik) işinin, 2020 yılı sonu itibariyle kesin kabulünün yapılmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun *"Hesap verme sorumluluğu"* başlıklı 8'inci maddesinde;

"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için

gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır."

Denilmektedir.

Yapım İşleri Muayene ve Kabul Yönetmeliği'nin, *Muayene ve kabul komisyonlarının kuruluşu* başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasıyla, yetkili makam tarafından kesin kabul komisyonlarının, biri başkan olmak üzere en az üç kişiden oluşturulacağı; *"Muayene ve kabul komisyonlarının görevleri"* başlıklı 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasıyla ise kesin kabul komisyonunun, yüklenici tarafından gerçekleştirilen işleri, Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 41 ve 44'üncü maddelerine göre inceleyeceği, muayene edeceği, gerekli gördüğü kısımların işletme ve çalışma deneylerini yapacağı ve kesin kabule engel bir durum bulunmadığı takdirde işin kesin kabulünü yapacağı, hükme bağlanmıştır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin *"Teminat süresi"* başlıklı 42'nci maddesinin birinci fıkrasında;

www.balioglu.net

"(1) Geçici kabul ile kesin kabul tarihi arasında geçecek süre teminat süresidir. Yapım işlerinde teminat süresi, sözleşmesinde aksine bir hüküm yoksa on iki aydan az olamaz. Ancak sözleşme kapsamında yapım işiyle birlikte ifası istenen montaj, işletmeye alma, eğitim, bakım-onarım, yedek parça gibi destek hizmetlerine ait teminat ve/veya garanti süreleri işlerin özelliğine göre arttırılabilir veya eksiltilebilir. Bu süreler sözleşme veya eklerinde belirtilir.

Aynı Şartname'nin *"Kesin kabul"* başlıklı 44'üncü maddesinde;

"(...)

(5) (Değişik fıkra: 08.08.2019-30856 R.G./36. md.; yürürlük: 18.08.2019) İnceleme sonucunda,

a) Kesin kabul sırasında tespit edilen kusur ve eksikliklerin kabul yapılmasına engel olmayacak nitelikte bulunması halinde, kesin kabul tutanağı düzenlenir. Kusur ve eksiklikler tutanakta açıkça gösterilir ve tamamlanmaları için verilen süre tutanakta belirtilir. (...)

b) İşin kesin kabulüne engel herhangi bir durum görüldüğü takdirde, kabulü engelleyen kusur ve eksikler kabul komisyonu tarafından bir tutanakla tespit edilir ve kesin kabul işlemi yapılmaksızın kusur ve eksiklerin giderilmesi için bir süre belirlenerek durum idareye bildirilir. İdare bu kusur ve eksiklerin tutanakta belirlenen süre içerisinde giderilmesi hususunu

yükleniciye tebliğ eder. (...)

(6) (Değişik fıkra: 08.08.2019-30856 R.G./36. md., yürürlük: 18.08.2019) Kabul komisyonunun beşinci fıkranın (a) bendine göre tespit ettiği eksiklikler, belirlenen sürede yüklenici tarafından giderilmezse bu sürenin bitiminden sonra, işin beşinci fıkranın (b) bendine göre kesin kabule uygun olmadığının tespiti halinde ise tanzim edilen tutanağın yükleniciye tebliğ edildiği tarihten sonra eksikliklerin giderilmesine kadar geçecek her gün için, sözleşmesinde günlük gecikme cezası olarak yazılan tutarın %10'u oranında günlük ceza uygulanır ve beşinci fıkranın (a) bendindeki durum için kesin kabul tutanağı onay tarihi kusur ve eksikliklerin giderildiği tarihe ertelenir. Ancak gecikme otuz günü geçerse ceza uygulamasına devam edilmekle birlikte idarece kusur ve eksiklikler yüklenici nam ve hesabına giderilebilir.

(7) İdare, gerek kusur ve eksikliklerin yüklenici hesabına giderilmesi bedellerini, gerekse vukuunda belirtilen bekleme cezalarını yüklenicinin varsa hakedişinden, hakedişi kalmamışsa teminatından kesmeye yetkilidir.

(...)"

www.balioglu.net

Yine aynı Şartname'nin *"Kesin teminatın iadesine ait şartlar"* başlıklı 45'inci maddesinin birinci fıkrasında;

"(1) Taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesinden ve varsa işe ait eksik ve kusurların giderilerek geçici kabul tutanağının onaylanmasından ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra, alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların yarısının; kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra ise kalanının, yükleniciye iade edilebilmesi için Sosyal Güvenlik Kurumundan ilişiksizlik belgesi getirilmesi zorunludur."

Denilmek suretiyle kesin kabulün, teminat süresinin bitimine kadar tamamlanması; yükleniciden kaynaklı kusur ve eksikliklerden dolayı kesin kabulün tamamlanamaması halinde yüklenici hesabına kusur ve eksikliklerin giderilebilmesi ve buna ilişkin bedeller ile gecikilen süreye ait cezanın, yüklenici hakedişinden kesilmesi, yüklenicinin hakedişi kalmadığı takdirde teminatından kesinti yapılması, hüküm altına alınmıştır.

Bu durumda kesin kabulün teminat süresinde yapılması büyük önem arz etmektedir. Zira yüklenicinin verdiği teminat/garanti, teminat süresinin dolmasıyla ortadan kalkmış

olacaktır. Ayrıca, teminat mektubu olarak verilen teminatların süresi dolabilecek veya teminatlar, enflasyon nedeniyle değersiz hale gelebilecektir. Bu da kesin kabul kusur ve eksikliklerinin giderilmesi ile bunlara ilişkin bedellerin ve yükleniciye uygulanacak cezaların takip ve tahsilini zorlaştıracaktır. İdarenin maddi ve manevi kayıpları söz konusu olabilecektir.

Ayrıca, İdarece zaman içerisinde inşaatta yapılacak değişiklikler, eklemeler ve kullanım sonucu oluşacak hasarlar, yüklenici kusurlarının gizlenmesine ve yükleniciden kaynaklı kusurların sağlıklı bir şekilde tespit edilememesine yol açabilecektir.

Yine sürecin uzamasıyla kesin kabul aşamasında tespit edilecek eksiklik ve kusurlardan sorumlu kamu görevlilerinin sorumluluğunun tespiti de zorlaşacaktır.

Yapılan incelemede; 04.12.2017 tarihinde geçici kabulü yapılan, 2014/52261 ihale kayıt numaralı ve 59.340.000 TL sözleşme bedelli E. Ü. Derslikler ve Merkezi Birimler İnşaatı işinin (Hemşirelik-Biyomühendislik-Elektrik-Elektronik), 2020 yılı sonu itibariyle kesin kabulünün yapılmadığı anlaşılmıştır.

www.balioglu.net

Konu ile ilgili olarak Kamu İdaresi tarafından gerekli işlemler başlatılmış; ancak bu işlemler, henüz tamamlanmamıştır.

İdarenin, kesin kabul işlemlerinin yapılmaması nedeniyle kamu menfaatlerini koruyan mevzuat ve Şartname hükümlerinin uygulanamamasına sebebiyet verdiği düşünülmektedir.

Bu nedenle bahse konu işe ait kesin kabul işlemlerinin, teminat süresi içerisinde ivedilikle bitirilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Üniversiteye Ait Bazı Taşınmazların Kiralanmasında Hatalı İhale Usulü Uygulanması

Üniversitenin kiralama işlemlerinin incelenmesi sonucunda; 2018 ve 2020 yıllarında yapılan ve detayı aşağıda gösterilen bazı taşınmazların kiralanmasına ilişkin ihalelerin, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51'inci maddesinin (g) bendine istinaden pazarlık usulüyle yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi, bu taşınmazları, Hazineye ait olan ve Üniversiteye tahsis edilen taşınmazlardan olması hasebiyle Hazine taşınmazı olarak değerlendirmiş ve bu nedenle pazarlık usulünü seçmiştir.

2886 sayılı Kanun'un *"İhalelerde Kapalı Teklif Usulünün Esas Olduğu"* başlıklı 36'ncı maddesinde;

"Bu Kanunun 1 inci maddesinde yazılı işlere ilişkin ihalelerde, tekliflerin gizli olarak verilmesini sağlayan kapalı teklif usulü esastır."

Denilmektedir.

Aynı Kanun'un *"Pazarlık usulüyle yapılacak işler"* başlıklı 51'inci maddesinin (g) bendiyle;

"Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisinin pazarlık usulüyle yapılabileceği" hükme bağlanmıştır.

2886 sayılı Kanun'un 74'üncü maddesine istinaden çıkarılan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik'in *"Tanımlar"* başlıklı 4'üncü maddesinde; Hazine, *Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri açısından Devlet tüzel kişiliğinin adı*, Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmaz, *Tapuda Hazine adına tescilli taşınmazlar,* Hazine taşınmazı, *Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler* ve İdare, *Merkezde Maliye Bakanlığı (Millî Emlak Genel Müdürlüğü); illerde defterdarlığı (millî emlak dairesi başkanlığı veya millî emlak müdürlüğü) ve ilçelerde millî emlak müdürlüğü yoksa malmüdürlüğü* olarak tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in *"Tahsisli ve kiralanmış yerlerdeki işlemler"* başlıklı 70'inci maddesinin birinci fıkrasında;

"Tahsisli taşınmazlar ile kamu hizmeti görülmek üzere genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerince kiralanmış olan taşınmazların ticari amaçla kullanılması mümkün olan yerler, tasarruf eden kuruluş amirinin görüşü alınmak suretiyle, ilde defterdarın, ilçede kaymakamın onayı ile İdarece kiraya verilebilir."

Hükmüne yer verilmiştir.

www.balioglu.net

Görüldüğü üzere, Devletin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler, Hazine taşınmazı olarak tanımlanmıştır. Hazine ise, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri açısından Devlet tüzel kişiliğinin adı olarak belirlendiğinden; Devlet tanımı ile kastedilen genel bütçe kapsamındaki kamu idareleridir.

Hazineye ait olan ve bir üniversiteye tahsis edilen taşınmazın, 2886 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin (g) bendine göre pazarlık usulünün seçimi de dâhil olmak üzere kiraya verilmesi, üniversite rektörünün görüşü alınmak suretiyle ilde defterdarın, ilçede kaymakamın onayı ile milli emlak dairesi başkanlığı veya milli emlak müdürlüğünce, millî emlak müdürlüğü olmayan yerlerde malmüdürlüğünce gerçekleştirilebilmektedir.

Ayrıca, aynı Yönetmelik hükümleri uyarınca Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerle ilgili tasarruf işlemlerini yapmakla görevli idare, Millî Emlak Genel Müdürlüğü ve bağlı birimleri olduğu halde söz konusu taşınmazların tasarrufuna yönelik işlemler, Üniversite tarafından yapılmıştır.

www.balioglu.net

Dolayısıyla söz konusu taşınmazların tasarruf yetkisi, Hazine tarafından kullanılmamış olduğundan; bu taşınmazların, salt manada Hazine taşınmazı olarak değerlendirilmesi ve Hazine taşınmazlarının yararlandığı tüm haklardan istifade etmesi düşünülemez. Zira taşınmazlar, artık tahsisli hazine taşınmazı vasfına sahiptir ve tasarrufuna ilişkin işlemler, Hazine tarafından gerçekleştirilmemektedir.

Bu itibarla; Üniversitenin kira konusu tahsisli taşınmazlarının, Devletin özel mülkiyetindeki ya da hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar gibi değerlendirilmesi ve 2886 sayılı Kanun'un 51'inci maddesinin (g) bendine tabi olması mümkün bulunmamaktadır.

Mevzu bahis uygulamaların, 2886 sayılı Kanun ve Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik hükümlerine aykırı olduğu ve bu aykırılığın giderilmesi için gerekli işlemlerin tesis edilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Tablo 13: 2886 Sayılı Kanun'un 51'inci Maddesinin (g) Bendine Göre Yapılan Kiralamalar

Kira Konusu Taşınmaz	Muhammen Bedel (TL)	İhale Tutarı (TL)
PTT Şube Yeri	Aylık 850+KDV	Aylık 900+KDV
Kafe Yeri	Aylık 7.750+KDV	Aylık 8.400+KDV
Kafe Yeri	Aylık 5.000+KDV	Aylık 5.600+KDV
Banka ATM Yeri	Yıllık 50.250	Yıllık 50.750
Çay Ocağı Yeri	Aylık 1.750+KDV	Aylık 2.000+KDV
Çay Ocağı Yeri	Aylık 2.000+KDV	Aylık 2.250+KDV
Kargomatik Yeri	Aylık 150+KDV	Aylık 158+KDV
Banka Şube Yeri	Yıllık 157.500	Yıllık 158.500
Kafe Yeri	Aylık 9.750+KDV	Aylık 10.500+KDV
Hastane Bölgesindeki 1, 2, 3, 4 ve 5 No'lu Otoparklar	Yıllık 858.000+KDV	Yıllık 1.050.000+KDV

BULGU 11: Kişilerden Alacakların Takip ve Tahsilinin Yeterli Düzeyde Yapılmaması ve Zamanaşımı Sürelerinin Kayıtlarda Anlaşılmaması

Üniversitenin 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında bulunan alacaklarının takip ve tahsil işlemlerinin, yılı içerisinde yeterli düzeyde yapılmadığı ve tahsil süresi geçen ve zaman aşımına uğrayan alacakların tespitinin yapılmadığı ve kaydının tutulmadığı tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun *"Zamanaşımı"* başlıklı 74'üncü maddesinde;

"Kamu zararının meydana geldiği ve bu Kanunda belirtilen para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen malî yılın başından başlamak üzere zamanaşımını kesen ve durduran genel hükümler saklı kalmak kaydıyla onuncu yılın sonuna kadar tespit ve tahsil edilemeyen kamu zararları ile para cezaları zamanaşımına uğrar" denilmektedir.

5018 sayılı Kanun'un *"Zamanaşımı"* başlıklı 74'üncü maddesi ile bir yandan 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nda öngörülen 10 yıllık zamanaşımı süresi, zamanaşımını kesen ve durduran haller benimsenirken; bir yandan da 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsili Usulü Hakkında Kanun'da öngörülen zamanaşımının başlaması ve bitmesindeki ilke ve esaslar benimsenmiştir. Kişilerden Alacaklar Hesabında kayıtlı olup, 6098 sayılı Borçlar Kanunu'na göre tahsil edilmesi gereken alacaklar, haksız suretle mal ediniminden dolayı açılacak dava, zarar görenin verdiğini geri isteme hakkı olduğunu öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl ve her halde bu hakkın doğduğu tarihten başlayarak 10 yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Söz konusu

Kanun'a göre alacağın vadesinin dolması bir bildirime bağlı ise zamanaşımı, bu bildirimin yapılabileceği günden itibaren işlemeye başlamaktadır.

Yukarıda açıklanan esaslara göre vezne, mutemet, tahsildar ve ambar açıklarında açığın öğrenildiği, yersiz ödemelerde dairesinin bildirmesi üzerine muhasebe biriminin öğrendiği, öğrenim giderleri gibi sözleşmeye bağlı alacaklarda taahhüdün bozulduğu, ilama bağlı alacaklarda ilamın borçluya tebliğ edildiği, harcama yetkilisi mutemedi avanslarından doğan alacaklarda ilgili kanunda belirtilen mahsup süresinin bittiği ve yolluk avanslarından doğan alacaklarda 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nda belirtilen mahsup sürelerinin dolduğu tarih, zamanaşımının başlangıcıdır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 83'üncü maddesinin onuncu fıkrasının (a) ve (c) bentlerinde;

"a) Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre belirlenen alacaklar hakkında anılan Yönetmelikte belirtilen hükümlere göre işlem yapılır.

...

c) 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa göre tahsil edilmesi gereken alacaklar, haksız suretle mal ediniminden dolayı açılacak dava, zarar görenin verdiğini geri isteme hakkı olduğunu öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl ve her hâlde bu hakkın doğduğu tarihten başlayarak 10 yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Zamanaşımı söz konusu Kanunda belirtilen hâllerde kesilir. Zamanaşımının kesildiği durumlarda, kesilme tarihinden itibaren yeni bir zamanaşımı süresi işlemeye başlar. Ayrıca söz konusu Kanunda belirtilen hâllerde zamanaşımı durur. Bu durum ortadan kalktığında zamanaşımı, kaldığı yerden işlemeye devam eder." hükümlerine yer verilmektedir.

Yılsonu mali tablolarında 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında alacak bakiyesi olarak devreden 45.347.515,22 TL tutarında kişi borcu bulunmaktadır. Kişi borcu kayıtlarında, zamanaşımı sürelerine ilişkin ayrıntılı bir çalışma da yapılmamıştır.

Kamu İdaresince Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik kapsamındaki alacaklarla ilgili tebligatlar yapılmış, ödeme yapmayan sorumlulular, Hukuk Müşavirliğine havale edilmek suretiyle hukuki süreçler başlatılmış ve

www.balioglu.net

görevden çekilen, istifa eden veya ücretsiz izne ayrılan personele peşin ödenen ücretlerden oluşan alacakların tahsiline devam edilmiştir.

Zamanaşımı konusu olan kişi borçlarına ait Sosyal Güvenlik Kurumu primlerinin, 140 no'lu hesapta takip edilmesi nedeniyle mahsuplaşması yapılamamıştır. İdare tarafından Sosyal Güvenlik Kurumu ile yapılan yazışmalardan da şuana kadar herhangi bir sonuç alınamamıştır.

Bu itibarla; 140 no'lu hesaptaki her kaydın, zamanaşımı süresini de içerecek şekilde sağlıklı biçimde tutulması, takip edilmesi ve tahsilinin sağlanması için Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı ile Hukuk Müşavirliğinin koordinasyon içerisinde çalışmasının ve hesaptaki alacakların, hangi mevzuata tabi olduğunun tespit edilmesinin ve zamanaşımının da bu şekilde tayin ve takip edilmesinin gerektiği değerlendirilmektedir.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
https://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

8. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Üniversite Tarafından Kullanılmakta Olan Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması	2019	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusunun gerekleri yerine getirilmediğinden; konu, tekrar bulgu yapılmıştır.
Üniversite Yerleşkesinin Altyapı Planının Bulunmaması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Üniversite yerleşkesinin altyapı planı ile ilgili tüm çalışmalar, tamamlanmamıştır. Bu nedenle konu, tekrar bulgu yapılmıştır.
Kesin Kabulü Yapılmamış Yapım ve Onarım İşlerinin Bulunması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Halen kesin kabulü yapılmamış; bir adet yapım işi bulunmaktadır. Bu nedenle konu, tekrar bulgu yapılmıştır.
Ege Üniversitesi Güçlendirme Vakfı İle Vakıf İştiraki Şirkete Yapılan Kiralamalarda Sorunlu Hususların Bulunması	2019	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusunun gerekleri yerine getirilmediğinden; konu, tekrar bulgu yapılmıştır.

www.balioglu.net

Bilişim Sistemlerinde Bazı Eksikliklerin Bulunması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Konu ilgili çalışmalara başlanmış; ancak, bu çalışmalar tamamlanmamıştır. Bu nedenle konu, tekrar bulgu yapılmıştır.
Üniversitenin Özel Mülkiyetinde Bulunan Bazı Taşınmazların Kiralanmasında Sorunlu Hususların Bulunması	2019	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusunun gerekleri yerine getirilmediğinden; konu, tekrar bulgu yapılmıştır.
Takipteki Alacaklar İçin Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının Kullanılmaması	2019	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusunun gerekleri yerine getirilmediğinden; konu, tekrar bulgu yapılmıştır.
Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının Mali Tablolarda Yer Almaması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Hesapla ilgili gerekli kayıtlar yapılmış ve sorunlu durum ortadan kaldırılmıştır.

www.balioglu.net

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

EGE ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ

2020 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu

www.balioglu.net

İÇİNDEKİLER

1. **KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 50**
2. **KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 52**
3. **SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 52**
4. **DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 53**
5. **DENETİM GÖRÜŞÜ 53**
6. **DENETİM BULGULARI 53**
7. **EKLER 70**

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İşletme Birimlerinin Mali Yapılarına İlişkin Tablo (TL) 60

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Dava ve İcra Konusu Alacakların, Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında İzlenmemesi

B. Diğer Bulgular

1. İşletme Tarafından Edinilen Makine ve Cihazların, Üniversite Taşınır Birimine Devredilmemesi

2. Bazı İşletme Birimlerinin Mali Yapısının Bozulması

3. Mesai Saatleri Dışında Sunulan Sağlık Hizmetleri İçin Alınan İlave Ücretlerden Elde Edilen Gelirlerin Dağıtımı İçin Yürütme Kurulu Kararı Alınmaması

4. Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavına Ait Mali İşlemlerin, Döner Sermaye İşletmesi Bünyesinde Gerçekleştirilmesi

5. Süresi Geçmiş Olan Teminat Mektuplarının Muhasebe Kayıtlarından Çıkarılmaması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Ege Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesinin 2'nci fıkrasının (a) bendi uyarınca, 04.08.1999 tarih ve 23776 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik kapsamında kurulmuştur.

Söz konusu Yönetmelik'in *"Faaliyet alanı"* başlıklı 2'nci maddesiyle, İşletme faaliyet alanına giren iş ve hizmetler;

a) Yükseköğretim kurumları dışındaki kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerce talep edilecek bilimsel görüş, proje, araştırma ve benzeri hizmetler yapmak, seminer, konferans, panel, sempozyumlar düzenlemek, her seviyede kurslar açmak,

b) Plan, fizibilite çalışması, analiz, model denemeleri, bilgi işlem hizmetleri, iş değerlendirilmesi, danışmanlık, eğitim organizasyonu ve bunlara ilişkin her türlü raporları hazırlamak,

c) Belirli bilimsel sonuçların uygulanmasını sağlamak,

d) Klinikler, poliklinikler, ameliyathaneler ve laboratuvarlarda yapılacak her türlü muayene, tetkik, tahlil, ameliyat, bakım ve hizmet üretimi ile ilgili iş ve benzeri hizmetleri yapmak, açılmış ve açılacak olan her türlü sağlık hizmetleriyle ilgili yataklı yataksız ve geçici kuruluşları işletmek,

e) Her türlü basım ve yayım işlerini yapmak,

f) Mevcut fiziki kapasiteyi değerlendirerek faaliyet alanı ile sınırlı olarak iş ve hizmet üretmek, elde edilen ürünleri önceden Rektörün izni alınmak şartıyla pazarlamak ve satmak,

Olarak belirlenmiştir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Rektörlüğe bağlı bir birim olarak yapılanan Döner Sermaye İşletmesi, İşletme Müdürlüğü ve Saymanlık Müdürlüğü olarak teşkilatlandırılmıştır. İşletme Müdürlüğü bünyesinde 1 işletme müdürü, 3 işletme müdür yardımcısı, 47 idari memur ve 44 sürekli işçi hizmet vermekte olup; 21 idari memurun kadroları, özel bütçede, diğerlerinin ise İşletmededir.

www.balioglu.net

İşletmenin Saymanlık Müdürlüğünde, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı personeli 1 saymanlık müdürü, 1 saymanlık müdür yardımcısı ve 7 memur bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulmuş olan döner sermayeli işletmelerin iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslar, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

5018 sayılı Kanun'un bütçe ile ilgili hükümlerine tabi olmayan İşletme bütçesi, mezkur Yönetmelik'in 4'üncü maddesine göre hazırlanmakta olup; Kamu İdaresinin üst yöneticisi olan Rektör tarafından onaylanarak yürürlüğe girmektedir.

Başlangıç bütçesi 949.611.338,20 TL olarak tahmin edilen İşletmenin, 2020 bütçe gideri 938.228.900,79 TL, bütçe geliri ise 811.970.857,12 TL olarak gerçekleşmiştir.

2020 yılı bilançosuna göre İşletmenin sermayesi 5.435,20 TL olup, toplam aktif büyüklüğü ise 149.299.493,03 TL'dir.

2020 yılı gelir tablosuna göre gelir toplamı 973.413.821,29 TL, gider toplamı 943.831.968,33 TL olan Döner Sermaye İşletmesi, yılsonu itibarıyla dönemi 29.581.852,96 TL net kârla tamamlamıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Ege Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, muhasebe ve raporlama işlemlerini, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan hükümlere göre T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kurulan ve yönetilen Döner Sermayeli İşletmeler Muhasebe Sistemi üzerinden yürütmektedir. İşletme, Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hâllerde 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan diğer yönetmelikler ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin genel esaslarını, kıyasen uygulamakta olup; T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan diğer düzenlemelere de tabidir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar

www.balioglu.net

aşağıda yer almakta olup; denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Envanter defteri.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

www.balioglu.net

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

www.balioglu.net

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ege Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinin 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Dava ve İcra Konusu Alacakların, Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında İzlenmemesi

İşletmenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda; İşletme birimlerine ait dava ve icra konusu alacakların, 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında izlenmediği ve bu alacaklar için karşılık ayrılmadığı görülmüştür.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin *"Temel muhasebe kavramları"* başlıklı 29'uncu maddesiyle; tam açıklama kavramı, *malî tablolar, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenir* ve ihtiyatlılık kavramı, *muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı bu Yönetmelikte belirtilen durumlarda karşılık ayrılır, faaliyet sonucunu değiştirmeye yönelik olarak gizli yedekler ya da gereğinden fazla karşılık ayrılamaz* şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmeliği'n,

128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına ilişkin *"Hesabın niteliği"* başlıklı 109'uncu maddesinde;

"(1) Şüpheli ticari alacaklar hesabı, işletmelerin mal ve hizmet satış faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ve ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış alacakların izlenmesi için kullanılır."

"Hesabın işleyişi" başlıklı 110'uncu maddesinde;

"(1) Şüpheli ticari alacaklar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Borç

1) Tahsili şüpheli hâle gelen alacaklar bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedilir.

www.balioglu.net

(...)"

129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabına ilişkin *"Hesabın niteliği"* başlıklı 111'inci maddesinde;

"(1) Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabı, şüpheli ticari alacaklar için ayrılan karşılıkların izlenmesi için kullanılır.

(2) Teminatlı alacaklarda karşılık, teminatı aşan kısım için ayrılır. Ayrılan karşılığın hangi alacaklara ait olduğu muhasebeleştirme belgesinde belirtilir."

"Hesabın işleyişi" başlıklı 112'nci maddesinde;

"(1) Şüpheli ticari alacaklar karşılığı hesabına ilişkin alacak ve borç kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

a) Alacak

1) Şüpheli hâle gelen ticari alacaklar için ayrılan karşılık tutarları bu hesaba alacak, 654 Karşılık Giderleri Hesabına borç kaydedilir.

(...)"

www.balioglu.net

Hükümlerine yer verilmektedir.

Buna göre; İşletmenin, mal ve hizmet satış faaliyetleri sonucu ortaya çıkan, ödeme vadesi geçmiş olan ve bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış, protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş veya dava ya da icra safhasına aktarılmış alacaklarının, 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına borç, ilgili alacak hesabına alacak kaydı yapılarak 128 no'lu hesapta izlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca, bu alacaklardan teminatı bulunmayanlara, 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabı alacak, 654 Karşılık Giderleri Hesabı borç kaydı yapılmak suretiyle karşılık ayrılır.

Yapılan incelemede; İşletmenin, 2020 yılsonu itibariyle dava konusu olan ve davası halen devam eden 11.545.311,34 TL ve icra safhasında bulunan 12.490.373,82 TL alacağının bulunduğu; ancak, 2020 yılı mali tablolarında, 128, 129 ve 654 no'lu hesaplara intikal ettirilmiş bir tutarın olmadığı anlaşılmıştır.

Kamu İdaresince söz konusu tutarlardan sadece özel bir şirkete ait olan elektrik tüketim bedellerine ilişkin kayıtların yapılması, 2021 yılı içerisinde Ege Üniversitesi Döner Sermaye Saymanlık Müdürlüğünden istenmiştir. Dolayısıyla 2020 yılsonu mali tablolarında, bu tutar da dâhil olmak üzere hatalı durumla ilgili herhangi bir değişiklik olmamıştır.

Yukarıda belirtilen hükümler gereği İşletmenin, dava ve icra safhasındaki alacaklarını, 128 no'lu hesapta izlemesi ve bu alacaklar için 129 ve 654 no'lu hesapları kullanmak suretiyle karşılık ayırması gerekmektedir.

İşletme tarafından söz konusu kayıtların yapılmamasının; Kurum mali tablolarının, 128, 129 ve 654 no'lu hesaplara yansıtılmayan tutarlar kadar hatalı mali bilgi içermesine ve şüpheli hale gelen alacakların, muhasebe kayıtlarında izlenmemesine neden olduğu değerlendirilmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

www.balioglu.net

BULGU 1: İşletme Tarafından Edinilen Makine ve Cihazların, Üniversite Taşınır Birimine Devredilmemesi

Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı dâhilinde İşletme tarafından satın alınan makine, araç ve gereçlerden bazılarının, Üniversite taşınır birimine devredilmediği tespit edilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun *"Döner sermaye"* başlıklı 58'inci maddesine dayanılarak çıkarılan ve 18.06.2020 tarih ve 31159 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik'in *"Gelir ve Giderler ile Bunların Muhasebeleştirilmesi"* başlıklı 8'inci maddesinde; gelir ve giderlere ilişkin genel ilkeler sayılmıştır. Maddenin onuncu fıkrasında;

"Döner sermayeli işletmelerin, iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ve bunların yürütülmesinde görevli olanların görev ve sorumluluklarına ilişkin olarak 1/5/2007 tarihli ve 26509 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri uygulanır."

Denilmektedir.

Mezkur Yönetmeliği'n 206 ve 207'nci maddelerinde, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının niteliği ve işleyişi düzenlenmiştir.

Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik'in *"Taşınır işlemleri"* 13'üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında ise;

"(1) İşletmelerce edinilen taşınırların kayıtlara alınmasında, verilmesinde ve izlenmesinde, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

(2) Döner sermaye işletmesinin genel yönetim faaliyetlerinde kullanılan dayanıklı taşınırlar hariç, döner sermaye gelirleri ile alınan araç, gereç ve diğer demirbaş eşya (canlı demirbaş hariç) en geç satın alındığı ay sonu itibarıyla gelirin elde edildiği yükseköğretim kurumu taşınır birimine devredilir."

Hükümleri bulunmaktadır.

Buna göre; döner sermaye gelirleriyle alınan makine, cihaz, araç ve gereçlerin, en geç satın alındığı ay sonunda üniversite taşınır birimine devredilmesi ve devir işlemine ilişkin muhasebe kayıtlarının, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre yapılması gerekmektedir.

www.balioglu.net

Yapılan incelemede; İşletmenin yılsonu bilançosunda, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabında kayıtlı olan ve Ziraat Fakültesinin tarım ve ormancılık makineleri ve aletleri ile yıkama, temizleme ve ütüleme cihaz ve aletlerine ait olan 28.033,91 TL'lik makine ve cihazın, Üniversite taşınır birimine devrinin yapılmadığı anlaşılmıştır.

Genel yönetim faaliyetlerinde kullanılan dayanıklı taşınır veya canlı demirbaş niteliğini taşımayan bu taşınırların, Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri ile Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine istinaden İşletmenin taşınır ve muhasebe kayıtlarından çıkarılması gerekmektedir.

Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı dâhilinde satın alınan makine, araç ve gereçlerin, yılsonunda Üniversite taşınır birimine devredilmemesi sonucu hem İşletme bilançosunda, hem de 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabında 28.033,91 TL hata bulunmaktadır.

BULGU 2: Bazı İşletme Birimlerinin Mali Yapısının Bozulması

Döner Sermaye İşletmesi birimlerinin 2018, 2019 ve 2020 yıllarına ait Mizan Cetvelleri, Bilançoları ile Gelir Tablolarının analitik olarak incelenmesi sonucunda;

a) Tıp Fakültesi Hastanesinin 320 Satıcılar Hesabındaki tutarlarının, 2018, 2019 ve 2020 yıllarında sırasıyla 362.021.145,68 TL, 633.631.634,64 TL ve 484.631.292,95 TL olduğu; bu borçları ödeyecek olan varlıkların (Hazır Değerler ve Alacak Hesapları) ise, sırasıyla 32.155.764,70 TL, 15.600.655,36 TL ve 25.905.646,45 TL olduğu ve Satıcılar Hesabı haricinde de bazı kısa vadeli yabancı kaynakların (Borçların) bulunduğu, tespit edilmiştir.

Ayrıca Hastane, 2018 ve 2019 yıllarında 101.135.453,74 TL ve 269.896.692,51 TL zarar; 2020 yılında ise 33.514.169,38 TL kâr etmiştir.

Yapılan incelemede; Hastanenin, bilhassa kâr/zarar durumundaki iyileşmenin, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun ek 45'inci maddesi uyarınca 2020 yılında T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden aktarılan 401.311.864,50 TL'den kaynaklandığı, Hastanenin mali durumunda köklü bir iyileşmenin söz konusu olmadığı ve geçici bir çözümle Hastane faaliyetlerinin devamının sağlandığı anlaşılmıştır.

Gerek Kamu İdaresi, gerekse Hastane yönetimince gelir arttırıcı ve gider azaltıcı bir takım önlemler alınmakta ve bu önlemlerin alınmasına da devam edilmektedir.

www.balioglu.net

Ancak, en önemli gelir kaynağı T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu ödemeleri olan ve başka önemli bir gelir kaynağı bulunmayan Hastanenin, uzun vadeli sürdürülebilir bir mali yapıya kavuşması hususunda kendi birimlerince alacağı gelir arttırıcı ve gider azaltıcı tedbirler, tek başına yeterli olmamaktadır.

Tıbbi malzemeden ek ödemelere kadar birçok gider kalemine, sürekli ve düzenli olarak gelen zamlar ile bunların oluşturduğu gider artışlarını, Sağlık Uygulama Tebliğlerindeki fiyat artışları karşılayamamaktadır. Dolayısıyla, ne kadar kaynak aktarılırsa aktarılsın Hastanedeki mali kötüleşme, girdi ve çıktı kalemlerindeki denklik sağlanmadığı sürece devam edecektir. Satıcılar hesabındaki durum da, bunu destekler niteliktedir. Zira aktarılan kaynağa rağmen borç düzeyinde ciddi bir azalış yaşanmamıştır.

Gerek Kurum içi, gerekse Kurum dışı etkenlerle oluşan Hastanenin mali durumu, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun *"Döner sermaye"* başlıklı 58'inci maddesinin (i) bendinin ilk fıkrasının; *"Döner sermaye işletmesi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde, kaynakların ekonomik, verimli ve tasarruflu kullanılması esastır. Yapılacak olan ödemelerde gelir-gider dengesinin gözetilmesi zorunludur."* Hükümlerine de aykırılık teşkil etmektedir.

Dolayısıyla Üniversitenin Tıp Fakültesi Hastanesinin mali yapısının güçlendirilmesi için hem Kurum içi, hem de Kurum dışı gerekli olan tüm girişimlerin yapılması son derece önem arz etmektedir.

b) Diş Hekimliği Fakültesi Hastanesinin 320 Satıcılar Hesabındaki tutarlarının, 2018, 2019 ve 2020 yıllarında sırasıyla 1.284.040,61 TL, 3.947.971,91 TL ve 2.041.656,13 TL olduğu; bu borçları ödeyecek olan varlıkların (Hazır Değerler ve Alacak Hesapları) ise, sırasıyla 2.929.952,19 TL, 3.114.605,30 TL ve 2.841.284,79 TL olduğu ve Satıcılar Hesabı haricinde de bazı kısa vadeli yabancı kaynakların (Borçların) bulunduğu, görülmüştür.

Hastanenin kâr/zarar durumu ise, 2018 yılında 50.580,96 TL kâr, 2019 ve 2020 yıllarında sırasıyla 2.070.945,83 TL ve 4.842.390,27 TL zarar şeklinde gerçekleşmiştir.

Ayrıca Hastaneye, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun ek 45'inci maddesi uyarınca 2020 yılında T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden 1.504.825,93 TL aktarılmıştır.

Yukarıda yer alan mali verilerle pandemi nedeniyle hasta sayısındaki azalış birlikte değerlendirildiğinde; Hastane mali durumunun, her geçen yıl daha da kötüye gittiği ve birim faaliyetlerinin, sürekli ve eksiksiz bir şekilde devamının riskli hale geldiği söylenebilir.

www.balioglu.net

Gerek Kamu İdaresi, gerekse Hastane yönetimince gelir arttırıcı ve gider azaltıcı bir takım önlemler alınmakta ve bu önlemlerin alınmasına da devam edilmektedir.

Ancak, en önemli gelir kaynağı T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu ödemeleri olan ve başka önemli bir gelir kaynağı olmayan Hastanenin, uzun vadeli sürdürülebilir bir mali yapıya kavuşması hususunda kendi birimlerince alacağı gelir arttırıcı ve gider azaltıcı tedbirler, tek başına yeterli olmamaktadır.

Tıbbi malzemeden ek ödemelere kadar birçok gider kalemine sürekli ve düzenli olarak gelen zamlar ile bunların oluşturduğu gider artışlarını, Sağlık Uygulama Tebliğlerindeki fiyat artışları karşılayamamaktadır. Dolayısıyla, ne kadar kaynak aktarılırsa aktarılsın Hastanedeki mali kötüleşme, girdi ve çıktı kalemlerindeki denklik sağlanmadığı sürece devam edecektir. Hastane zararının artması ve Satıcılar hesabındaki mevcut borçlar da, bunu destekler niteliktedir.

Gerek Kurum içi, gerekse Kurum dışı etkenlerle oluşan Hastanenin mali durumu, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun *"Döner sermaye"* başlıklı 58'inci maddesinin (i) bendinin ilk fıkrasının; *"Döner sermaye işletmesi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde, kaynakların*

ekonomik, verimli ve tasarruflu kullanılması esastır. Yapılacak olan ödemelerde gelir-gider dengesinin gözetilmesi zorunludur." Hükümlerine de aykırılık teşkil etmektedir.

Dolayısıyla Diş Hekimliği Fakültesi Hastanesinin mali yapısının güçlendirilmesi için hem Kurum içi, hem de Kurum dışı gerekli olan tüm girişimlerin yapılması son derece önem arz etmektedir.

c) Tıp ve Diş Hekimliği Fakültesi Hastaneleri dışında kalan bazı İşletme birimlerinde de, mali açıdan bir bozulma sürecine girildiği, görülmüştür.

Bu birimlerin mali yapılarına ilişkin bazı bilanço verileri, aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: İşletme Birimlerinin Mali Yapılarına İlişkin Tablo (TL)

Birimler	Yıllar	Hazır Değerler + Alacaklar	Satıcılar	Dönem Net Kârı/Zararı
ARGEFAR	2018	420.025,73	1.690.770,63	-578.440,65
	2019	556.675,08	1.859.322,02	-452.905,24
	2020	518.046,97	1.876.034,07	-484.265,38
Eğitim Fakültesi	2018	1.488.048,26	0,00	-48.101,17
	2019	1.915.079,07	0,00	-135.025,85
	2020	717.911,16	0,00	-352.074,45
Spor Bilimleri Fakültesi	2018	71.119,52	0,00	-9.228,75
	2019	45.029,29	0,00	-12.278,93
	2020	63.862,94	0,00	-177.368,82

Yukarıda yer verilen rakamlardan anlaşılacağı üzere, söz konusu birimler, zarar ve likidite açısından kötü bir sarmalın içine girmiş bulunmaktadırlar. İnceleme perspektifinin üç yıl olması hasebiyle birimlerin, mali açıdan sıkıntılı bir sürece girdiği söylenebilir.

Bu durum;

-ARGEFAR'ın, devam eden projelerinin tamamlanmaması nedeniyle mahrum kaldığı gelirler ile sözleşmeli personel olarak istihdam ettiği personelinin, 4/d kapsamında istihdamıyla yaklaşık olarak yıllık 260.000,00 TL'lik ek bir mali yükle karşılaşmasından,

-Eğitim Fakültesinin Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programının sona ermesi, bu programa katılan öğrencilerin kurs ücretlerine, 2011 yılından beri zam yapılmamasına rağmen program ihtiyaçlarının karşılandığı mal, malzeme, makine ve teçhizat alımları ile bakım, onarım ve personel giderleri kalemlerinde artışların olması ile Döner Sermaye Yürütme

www.balioglu.net

Kurulunun 2019-2020 yılları için almış olduğu kararlar gereği 14 aylık süre için Rektör Yardımcılığı yönetici payı ödemesinin, Fakülte gelirlerinden yapılmasından,

-Spor Bilimleri Fakültesi giriş yetenek kurslarına katılımın zorunlu olmaktan çıkarılması, mevcut ekonomik koşullar nedeniyle son üç yıldır kurs ücretine artış yapılamaması, Fakülte gelir kalemlerinden olan Sağlıklı Yaşam Merkezinin 18 aydır pandemi nedeniyle kapalı olması, kurulduğu yıllarda sınırlı sayıda bulunan özel merkez sayısında meydana gelen artış nedeniyle Merkezin üye kaybı yaşaması ve bu nedenle üç yıldır üye ücretlerinin aynı kalması ile Fakülteye özel bütçeden ayrılan payın düşmesi sonucu daha çok İşletme kaynağının kullanılmasından,

Kaynaklansa da; Kamu İdaresinin, dolayısıyla söz konusu birimlerin, 2547 sayılı Kanun'un 58'inci maddesinin (i) bendi gereklerine göre hareket etme yükümlülüğü ortadan kalkmamaktadır.

Dolayısıyla adı geçen birimlerin, kârlılığın temini veya zararın önlenmesi için gelir-gider dengesini gözetmeleri ve kaynaklarının ekonomik, verimli ve tasarruflu kullanılmasını sağlamaları gerekmektedir. Bu husus, İşletme birimlerinin devamlılığı açısından son derece önemlidir. Aksi halde mevcut durumun, zamanla faaliyetlerin yürütülmesinde sıkıntılara sebep olacağı açıktır.

www.balioglu.net

Bu haliyle mali yapısı bozulan İşletme birimlerinin, 2547 sayılı Kanun'un 58'inci maddesinin (i) bendinin ilk fıkrasının gereklerini yerine getirmedikleri düşünülmektedir.

BULGU 3: Mesai Saatleri Dışında Sunulan Sağlık Hizmetleri İçin Alınan İlave Ücretlerden Elde Edilen Gelirlerin Dağıtımı İçin Yürütme Kurulu Kararı Alınmaması

İşletmenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda; Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde öğretim üyeleri tarafından mesai saatleri dışında sunulan sağlık hizmetleri nedeniyle alınan ilave ücretlerden elde edilen gelirlerden yapılan ek ödemeler için Yürütme Kurulu kararı alınmadığı görülmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun *"Döner sermaye"* başlıklı 58'inci maddesinin (h) ve (i) bentlerine istinaden yürürlüğe konulan Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in *"Tanımlar"* başlıklı 3'üncü maddesinde;

"(1) Bu Yönetmelikte geçen;

(...)

e) Dağıtılacak miktar: İlgili ödeme dönemi için yönetim kurulunun, kanuni sınırlar dâhilinde yapılacak kesintilerden sonra dağıtımına karar verdiği miktarı,

(...)

r) Ödeme dönemi: Yıl içerisinde döner sermaye ek ödemesinin yapılacağı aylık dönemler ile Kanunun 58 inci maddesinin (e) fıkrası kapsamına giren birimler açısından, hizmetin gerçekleşmesi ve gelirin tahsilatına göre bu Yönetmelik esasları dikkate alınarak yönetim kurulunca belirlenen ödeme dönemini,

(...)

u) Yönetim kurulu: Üniversite ve yüksek teknoloji enstitülerinin yönetim kurullarını,

(...)

ifade eder."

Aynı Yönetmelik'in *"Genel ilkeler"* başlıklı 4'üncü maddesinde;

"(...)

(4) Yönetim kurullarınca, Kanunun 58 inci maddesi uyarınca belirlenen tavan ek ödeme oranlarını geçmemek üzere ek ödeme oranları belirlenir.

(5) Yapılacak ödemelerde gelir gider dengesi gözetilerek, döner sermaye kaynakları uygun olduğu takdirde ek ödeme yapılır.

(...)"

Yine aynı Yönetmelik'in *"Dağıtım esasları"* başlıklı 5'inci maddesinin 15'inci bendinde;

"(15) (Ek: RG-8/7/2014-29054) Öğretim üyelerinin mesai saatleri dışında üniversitede sundukları sağlık hizmetlerinden dolayı 5510 sayılı Kanunun 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca alınan ilave ücretler döner sermaye işletmesinin ayrı bir hesabında toplanır. Elde edilen gelirin % 50'sinden az % 60'ından fazla olmamak üzere Üniversite Yönetim kurulunca tespit edilecek oranı, mesai saatleri dışında sağlık hizmeti sunan öğretim üyesine/üyelerine mesai içinde gerçekleştirilen iş miktarı ve çeşidi dikkate alınarak belirlenen

www.balioglu.net

toplam performansı aşmamak kaydıyla, ek ödeme matrahının % 800'ünü geçmemek üzere her ay ayrıca ödenir. Bu fıkra uyarınca dağıtılan gelirlerden kalan tutarlar 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin (b) fıkrasında belirtilen işler ile (c) fıkrasının ikinci paragrafı uyarınca fiilen mesai dışında çalışan diğer personele aynı paragraf uyarınca ve Üniversite Yönetim Kurullarınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde yapılacak ek ödemenin finansmanında kullanılır. 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin (b) fıkrası uyarınca kesinti yapılmaz."

Hükümlerine yer verilmektedir.

Bu hükümlere göre;

i-Öğretim üyelerine, mesai saatleri dışında üniversitede sundukları sağlık hizmetlerinden dolayı 5510 sayılı Kanun'un 73'üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca alınan ilave ücretlerden oluşan gelirlerden, % 50'den az % 60'tan fazla olmamak üzere Üniversite Yönetim kurulunca tespit edilecek oran üzerinden ek ödeme yapılması,

ii-Ek ödeme oranının, hizmeti sunan öğretim üyesinin mesai içinde gerçekleştirdiği iş miktarı ve çeşidi dikkate alınarak belirlenen toplam performansını ve ek ödeme matrahının % 800'ünü geçmemesi,

iii-Elde edilen gelirlerden dağıtılacak miktarın, aylık olarak kanuni sınırlar dâhilinde yapılacak kesintilerden sonra gelir-gider dengesi gözetilmek suretiyle Üniversite Yönetim Kurulunca belirlenmesi,

Gerekmektedir.

Yapılan incelemede; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Sağlık hizmetlerinin sağlanma yöntemi ve sağlık giderlerinin ödenmesi"* başlıklı 73'üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca alınan ilave ücretlerden oluşan gelirlerin ilgili öğretim üyelerine dağıtımlarının, gelir ve gider durumuna göre aylık olarak dağıtılacak miktarın, kesintilerin ve ek ödeme oranlarının belirlendiği Üniversite Yönetim Kurulu kararları olmaksızın yapıldığı anlaşılmıştır.

Mevzu bahis dağıtımların dayanağı da;

"2547 sayılı Yasa 58. Maddesi e) "Yükseköğretim kurumlarının (c) ve (d) fıkraları kapsamına girenler haricindeki diğer birimlerinde döner sermaye işletmesi hesabına yapılan iş veya hizmetler karşılığında tahsil edilen gelirlerden kanuni kesintiler ile varsa yapılan iş

www.balioglu.net

veya hizmetle bağlantılı giderler düşüldükten sonra geri kalan tutar, hizmet karşılığı olarak gelir tahsilatının yapıldığı tarihi izleyen bir ay içinde, veya hizmet bedelinin peşin tahsil edilmesi halinde hizmetin gerçekleşme oranına bağlı olarak aylara bölünerek hizmeti veren öğretim elemanlarına ödenir.

(...)"

h) "(Ek: 2/1/2014-6514/12 md.) Öğretim üyelerinin mesai saatleri dışında üniversitede sundukları sağlık hizmetlerinden dolayı 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca alınan ilave ücretler döner sermaye işletmesinin ayrı bir hesabında toplanır. (...)"

(...)

- İlave ödenecek Mesai dışı çalışma katkı payının yukarıda belirlenen çerçevede Yönetim Kurulu tarafından parametrelerde her ay belirlenmesine.

- Ödenecek Mesai dışı çalışma katkı payının ilave alınan ücretlerden kesilen paylardan ödenmesine.

(...)

(...) dair, Hastane Yönetim Kurulunun 08.08.2017 tarih ve 8/3 sayılı kararın kabulüne karar verildi."

İfadelerini içeren 09.08.2017 tarihli ve 7/47 sayılı Ege Üniversitesi Döner Sermaye Yürütme Kurulu Kararıdır.

Hem 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58.Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 10'uncu maddesi; hem de Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik'in 9'uncu maddesi uyarınca İşletmenin yönetim kurulu olan Üniversite Yönetim Kurulu, yetkilerini Yürütme Kuruluna devredebilmektedir. Nitekim İşletmede de uygulama bu yönde olmuş ve ek ödeme ile ilgili kararların alınması hususu, Yürütme Kuruluna bırakılmıştır.

Dolayısıyla bu Kurulun, hem yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri; hem de 09.08.2017 tarihli ve 7/47 sayılı Ege Üniversitesi Döner Sermaye Yürütme Kurulu Kararı gereği, 5510 sayılı Kanun'un 73'üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca alınan ilave ücretlerden oluşan gelirlerin dağıtımının yapılabilmesi için gelir-gider dengesini gözetmek suretiyle aylık olarak

www.balioglu.net

dağıtılacak miktarı, kesinti tutarlarını ve öğretim üyelerine yapılacak ek ödeme oranlarını alacağı kararlarla belirlemesi gerekmektedir.

Konu ilgili olarak Kamu İdaresi tarafından gerekli işlemler başlatılmış; ancak bu işlemler, henüz tamamlanmamıştır.

Yürütme Kurulu kararı alınmaksızın ek ödeme yapılmasının; mevzu bahis ödemelerin, yasal altyapısının eksik olmasına sebebiyet verdiği gibi gelir-gider dengesi gözetilmek suretiyle öğretim üyelerinin mesai içi ve dışı katkı ve performans durumuna göre dağıtım yapılmasına da mani olduğu düşünülmektedir.

BULGU 4: Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavına Ait Mali İşlemlerin, Döner Sermaye İşletmesi Bünyesinde Gerçekleştirilmesi

İşletmenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda; Ölçme ve Değerlendirme Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından yapılan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavına (YÖS) ait gelir ve giderlerin, Döner Sermaye İşletmesi vasıtasıyla gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun *"Yükseköğretime giriş ve yerleştirme"* başlıklı 45'inci maddesinin (f) bendinde;

"Yabancı uyruklu öğrenciler ile ortaöğretimin tamamını yurt dışında tamamlayan öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına kabul usul ve esasları Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir. Uluslararası andlaşmalar gereği Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında burslu olarak öğrenim görecek yabancı uyruklu öğrencilerin yerleştirme işlemleri Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılır."

Aynı Kanun'un *"Gelir kaynakları"* başlıklı 55'inci maddesinde;

"Yükseköğretim kurumları ve bunlara bağlı birimlerin gelir kaynakları;

a. Her yıl bütçeye konulacak ödenekler,

b. Kurumlarca yapılacak yardımlar,

c. Alınacak harç ve ücretler,

d. Yayın ve satış gelirleri,

e. Taşınır ve taşınmaz malların gelirleri,

f. Döner sermaye işletmelerinden elde edilecek karlar,

g. Bağışlar, vasiyetler ve diğer gelirlerdir."

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin *"Tanımlar"* başlıklı 3'üncü maddesinde;

"(1) Bu Yönetmelikte geçen;

(...)

b) Döner Sermaye: Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine kanunlarla verilen asli ve sürekli kamu görevlerine bağlı olarak ortaya çıkan ve genel idare esaslarına göre yürütülmesi mümkün olmayan mal ve hizmet üretimine ilişkin faaliyetlerin sürdürülebilmesi için, kamu idaresine bağlı olarak kurulmuş işletmelere tahsis edilen sermayeyi,

(...)

ifade eder."

Hükümlerine yer verilmektedir.

www.balioglu.net

Döner sermayeli işletmeler, yukarıda yer alan tanımda da ifade edildiği üzere, Genel Yönetim kapsamındaki kamu idarelerine kanunlarla verilen asli ve sürekli kamu görevlerine bağlı olarak ortaya çıkan ve genel idare esaslarına göre yürütülmesi mümkün olmayan mal ve hizmet üretimine ilişkin faaliyetlerin sürdürülebilmesi için kurulmuştur.

YÖS'e bu açıdan bakıldığında, böyle bir durum söz konusu değildir. Zira YÖS, 2547 sayılı Kanun'un 45'inci maddesinin (f) bendiyle Yükseköğretim Kuruluna verilen yabancı uyruklu öğrenciler ile ortaöğretimin tamamını yurt dışında tamamlayan öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına kabul usul ve esaslarını belirleme yetkisi dâhilinde üniversitelere devredilen, söz konusu öğrencilerin seçilmesine ilişkin bir sınavdır. Dolayısıyla Sınavın, Üniversitelerin asli ve sürekli kamu görevlerine bağlı olarak ortaya çıkma gibi bir durumu söz konusu değildir. Sınav, doğrudan Kanun'la verilen bir görev ve yetki ile cereyan etmiştir. Bu nedenle YÖS, İşletme bütçesinde mali işlemlerinin yürütülebilmesi için gerekli olan ilk şartı taşımamaktadır.

Bir an için asli ve sürekli kamu görevlerine bağlı olarak ortaya çıktığı varsayılsa bile Sınav, ikinci şartı da taşımamaktadır. Şöyle ki; Üniversite özel bütçesi, katkı paylarından

bilimsel araştırma projelerine, öğrenci sosyal ve kültürel faaliyetlerinden barınma ihtiyaçlarına, uluslararası faaliyetlerden eğitim ve öğretim hizmetlerine, uzaktan eğitim yöntemiyle lisansüstü eğitimden ikinci öğretime kadar birçok komplike mali işlemlerle karşılaşmakta ve bunları çözüme kavuşturmaktadır. Bu nedenle, yılda bir ya da iki defa yapılan ve mali süreci önceden tayin edilebilen bir sınavın mali işlemlerinin, özel bütçeden gerçekleştirilememesi, diğer bir ifadeyle genel idare esaslarına göre yürütülememesi, gerçekle bağdaşmamaktadır.

Bu durumda YÖS'ün, Döner Sermaye İşletmesi bütçesinden yapılabilmesi; ancak, açık bir mevzuat hükmüyle mümkün olabilmektedir. Böyle bir yetki ya da yükümlülük veren hüküm de, mevzuatımızda bulunmamaktadır. Bilâkis, 2547 sayılı Kanun'un 45 ve 55'inci maddeleriyle söz konusu hizmet, yükseköğretim kurumlarının asli vazifesi ve gelir kaynağı haline getirilmektedir.

Diğer taraftan YÖS mali işlemlerinde özel bütçenin kullanılması, birtakım zorlukları beraberinde getirebilecektir. Ancak, YÖS gelirlerinin, İşletme geliri haline dönüşmesi suretiyle kullanılmaması gereken kalemlerde kullanılma yolunun açılmasının ve bu şekilde özel bütçe gelirlerinin azaltılmasının önüne de geçilmiş olacaktır.

www.balioglu.net

Üniversite Yönetim Kurulunca alınan 04.03.2021 tarihli ve 5-5 sayılı kararla, 2021 yılı Sınavına ait mali işlemler, Üniversite özel bütçesi üzerinden gerçekleştirilecek olsa da; 2020 yılındaki hatalı uygulama, mevcudiyetini korumaktadır.

Ayrıca, 2019 ve 2020 yılında Sınavdan elde edilen net gelirin, özel bütçeye aktarılması da sorunu çözmemektedir. Zira mevzu bahis olay, Sınavla elde edilen gelirlerin aktarılması değil; sınava ait tüm mali işlemlerin, Üniversite özel bütçesi üzerinden yapılmamasıdır.

Bu itibarla; YÖS'ün, İşletme vasıtasıyla yapılmasının ve gelir ve giderlerinin İşletme bütçesi ve hesabı üzerinden yürütülmesinin, mevzuat aykırı olduğu düşünülmektedir.

BULGU 5: Süresi Geçmiş Olan Teminat Mektuplarının Muhasebe Kayıtlarından Çıkarılmaması

Kurum mali tabloları üzerinde yapılan incelemede; süresi dolan teminat mektuplarının muhasebe kayıtlarından düşülmediği görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhaleleri Sözleşmeleri Kanunu'nun *"Kesin teminat ve ek kesin teminatların geri verilmesi"* başlıklı 13'üncü maddesinde, teminatların yükleniciye hangi hallerde ve ne şekilde iade edileceğine ilişkin şartlar düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un *"İade edilemeyen teminatlar"* başlıklı 14'üncü maddesinde ise; Kanun'un 13'üncü maddesine göre mahsup işlemi yapılmasına gerek bulunmayan hallerde, yapım işlerinde kesin hesap ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından, diğer işlerde ise işin kabul tarihinden veya varsa garanti süresinin bitim tarihinden itibaren iki yıl içinde idarenin yazılı uyarısına rağmen talep edilmemesi nedeniyle iade edilemeyen kesin teminat mektuplarının hükümsüz kalacağı ve bankasına iade edileceği ve teminat mektubu dışındaki teminatların, sürenin bitiminde Hazineye gelir kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin konuya ilişkin 900 Alınan Teminatlar Hesabı ve 901 Alınan Teminatlar Alacaklı Hesabına ilişkin düzenlemeler getiren *"Hesabın işleyişi"* başlıklı 526'ncı maddesiyle; alınan teminat mektuplarının, anılan hesaplara kaydedilmesi hükme bağlanmıştır.

Buna göre; teminat mektuplarının, muhasebe birimlerinde gereksiz olarak bekletilmesini önlemek için alınan teminata ait işin sonuçlandırılıp sonuçlandırılmadığının, mevzuatındaki süreler de dikkate alınarak muhasebe birimlerince takip edilmesi ve her mali yılsonunda teminat mektupları hakkında ilgili birimden alınan bilgi doğrultusunda söz konusu teminat mektuplarının, ilgilisine veya ilgili bankaya iade edilmesi ya da ertesi mali yıla devredilmesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

İşletme tarafından süresi dolan teminat mektuplarına ilişkin olarak dönem içerisinde çalışma yapılmış ve ilişiği kalmayan tüm teminat mektupları, 25.01.2021 tarihli ve 26925 sayılı yazı ile Ege Üniversitesi Döner Sermaye Saymanlık Müdürlüğüne bildirilmiş olsa da; 2020 yılı içerisinde yapılması gereken çıkış işlemleri, yapılmamıştır.

Dolayısıyla, 901 ve 902 no'lu hesaplarda halen mevcut olan ve süresi geçen ve iadesi yapılamayan teminatlara ait 38.749.635,28 TL, Kurum mali tablolarında hataya sebebiyet vermektedir.

Bu itibarla; İşletmenin, ilgili mevzuat gereği alınan teminat mektuplarının süresini takip etmesi ve vadesi geçen ve hükümsüz hale gelen teminat mektuplarıyla ilgili işlemleri ivedilikle tamamlaması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
https://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

7. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
İşletmede Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Eğitim Hizmeti Sunulması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Eleştiri konusu uygulama, 2020 yılında tekrarlanmamıştır.
İşletme Bünyesinde Faaliyet Gösteren Bazı Birimler Tarafından Özel Kişi ve Kuruluşlardan Eğitim Hizmeti Alınması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	İşletmenin 2020 yılı hesabında, bu türden bir alımla karşılaşılmamıştır.
Müfredatta Yer Alan Bir Ders İçin Ayrıca Kurs Düzenlenmesi	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Eleştiri konusu uygulama, 2020 yılında tekrarlanmamıştır.
Pedagojik Formasyon Eğitimi İçin Görevlendirilen Bazı Öğretim Elemanlarının Gerekli Şartları Taşımaması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	İşletme bünyesinde pedagojik formasyon eğitiminin verilmesi, 2020 yılında sona ermiştir.

www.balioglu.net

Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavına Ait Mali İşlemlerin, Döner Sermaye İşletmesi Bünyesinde Gerçekleştirilmesi	2019	Yerine Getirilmedi	Eleştiri konusu uygulama, 2020 yılında da tekrarlandığından, bulgu konusu yapılmıştır.
Bazı İşletme Birimlerinin Mali Yapısının Bozulması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Bazı sorunlar halen devam ettiğinden; konu, tekrar bulgu konusu yapılmıştır.

www.balioglu.net

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

EGE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL TESİS

2020 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu

www.balioglu.net

İÇİNDEKİLER

1. **KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 73**
2. **KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 74**
3. **SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 75**
4. **DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 75**
5. **DENETİM GÖRÜŞÜ 76**
6. **DENETİM BULGULARI 76**
7. **EKLER 81**

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İşletmenin Mali Durumuna İlişkin Tablo (TL)..... 77

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Sosyal Tesisler İşletmesinin Mali Sürdürülebilirliği ile İlgili Yeterli Düzeyde Önlem Alınmaması

2. Kredi Kartı Tahsilatlarının Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabında Takip Edilmemesi

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Ege Üniversitesi Sosyal Tesisler İşletme Müdürlüğü, 2002 yılında kurulmuş olup, Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığına bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

İşletme, muhasebe kayıt ve işlemlerinde; saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması; işlemlerin kayıt altına alınması, faaliyetlerin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, mali tabloların zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş ilkeleri çerçevesinde, yönetimin ve diğer ilgili kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde hazırlanması ve raporlanması ile ilgili esas ve usullerin belirlenmesi amacıyla 01.01.2006 tarihinde yürürlüğe giren Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca İşletilen Sosyal Tesislerin Muhasebe Uygulamalarına Dair Esas ve Usulleri uygulamaktadır.

www.balioglu.net

Sosyal Tesisler İşletme Müdürlüğü, hizmet bedeli olarak alınan yemek, konaklama ve diğer hizmet bedellerinin tespitinde ve elde edilen gelirlerin kullanımında, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığınca çıkarılan Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ hükümlerine uygun olarak hareket etmektedir.

Üniversite Yönetim Kurulunun 12.11.2020 tarihli ve 302389 sayılı toplantısında alınan kararla da, Ege Üniversitesi Sosyal Tesis İşletmesi Yönergesi yürürlüğe konulmuştur.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Sosyal Tesisler İşletmesi, Atatürk Kültür Merkezi, Anaokulu ve Kreş, Kit-Vak Hasta ve Hasta Yakınları Konukevi, Üniversite Konukevi ve Restoranı, Prof. Dr. Sermed AKGÜN Kapalı Olimpik Yüzme Havuzu, Mazhar Zorlu Çim Saha, Büyük Spor Salonu, 50.Yıl Spor Salonu, 20 Mayıs Spor Salonu ve Tenis Kortları Spor Tesisinden müteşekkildir.

Ege Üniversitesi Üst Yöneticisinin yönetim ve tasarrufu çerçevesinde faaliyet gösteren ve Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığına bağlı olan Sosyal Tesisler İşletme Müdürlüğünde, işçi statüsü ile istihdam edilen ve giderleri İşletme bütçesinden karşılanan toplam 98 kişi çalışmaktadır.

Ayrıca İşletme Müdürlüğü, tüm işlem ve faaliyetlerini yürütürken Ege Üniversitesi

yönetimi ile koordinasyon halindedir.

1.3. Mali Yapı

Gelirleri ile giderlerini karşılayan Sosyal Tesisler İşletme Müdürlüğünün, 2020 yılı gelir tahmini 8.362.000 TL, gider tahmini ise 8.362.000 TL iken; konsolide edilmiş gerçekleşmenin, 3.215.338,70 TL gelire karşılık 5.542.288,97 TL gider olduğu ve dönemin 2.326.950,27 TL zararla kapatıldığı, anlaşılmıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca İşletilen Sosyal Tesislerin Muhasebe Uygulamalarına Dair Esas ve Usuller ile T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan ve yayımlanan Tebliğlere göre işlemlerini kayıt altına alan, muhasebeleştiren ve mali tablolarını hazırlayıp raporlayan sosyal tesislerden kurumlar vergisi mükellefi olanlar, Esas ve Usuller'in muhasebe işlemlerinin raporlanmasına ve hesapların konsolidasyonuna ilişkin hükümlerine tabidir.

www.balioglu.net

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda yer almakta olup; denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu

idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

www.balioglu.net

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ege Üniversitesi Sosyal Amaçlı Tesisler İşletmesinin 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Sosyal Tesisler İşletmesinin Mali Sürdürülebilirliği ile İlgili Yeterli Düzeyde Önlem Alınmaması

İşletmenin yılsonu mali tablolarının incelenmesi sonucunda; İşletme zararının, yıllar itibariyle düzenli olarak arttığı görülmüştür.

Kamu idarelerine ait sosyal tesislerin, etkili, ekonomik ve verimli işletilmesine ve güçlü bir idari ve mali yapıya kavuşturulmasına yönelik tedbirlerin alınmasını sağlamak amacıyla 2017-6 sayılı Kamu Sosyal Tesislerinin İşletilmesine İlişkin Tebliğ, 07.07.2017 tarihli ve 30117 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bu Tebliğ'in *"Mali sürdürülebilirlik"* başlıklı 7'nci maddesinde;

www.balioglu.net

"(1) Mali açıdan sürdürülebilir olmadığı tespit edilen sosyal tesislerin mali tabloları her yılın Şubat ayı sonuna kadar idarelerce incelenir ve Mart ayı sonuna kadar mali sürdürülemezliğin nedenlerini ve alınacak önlemleri içeren rapor üst yöneticiye sunulur.

(2) İdareler, mali sürdürülebilirliği olmayan sosyal tesislere ilişkin olarak 5 inci maddede yer alan tedbirlere ilaveten, sosyal tesislerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde işletilebilmesi için gerekli her türlü tedbirleri alırlar."

Hükümlerine yer verilmektedir.

Bu hükümlere göre; sosyal tesislerin mali sürdürülebilirliğinin sağlanması, bu bağlamda kârlılığının temini veya zararının önlenmesi için gelir-gider dengesinin gözetilmesi gerekmektedir. Bu durum, tesislerin devamlılığı açısından son derece önemlidir.

Konu ile ilgili Sosyal Tesisler İşletmesinin mali durumuna ilişkin veriler, aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 1: İşletmenin Mali Durumuna İlişkin Tablo (TL)

	2018	2019	2020
Dönem Zararı	655.506,14	1.013.946,02	2.326.950,27
Satıcılar	3.601.499,56	3.592.295,81	9.985.458,70
Hazır Değerler + Ticari Alacaklar	267.778,46	365.060,66	6.916.698,94

Tablodan anlaşılacağı üzere, İşletmenin zararında, sürekli ve düzenli bir artış olurken; hazır değerler ve ticari alacaklar hesaplarında, zararı ve satıcılara olan borçları karşılayabilecek düzeyde bir artış olmamıştır.

İşletmenin, satıcılara olan borçları yanında personele olan borçları ve ödenecek vergileri de dikkate alındığında, mali açıdan hızla sürdürülemez noktaya doğru gittiği söylenebilir.

Sorunun çözümüne yönelik olarak İşletme birimleri bazında bazı tedbirler (Fiyat artışı, kısa çalışma ödeneğinden yararlanma, hizmet alanının genişletilmesi gibi) alınmış olsa da; kısa vadede personel giderlerinin azaltılamayacağı ve pandemi koşulları nedeniyle kısıtlı olarak hizmet sunulması ve gelir elde edilmesi hususları nazara alındığında bu tedbirlerin, mali sürdürülebilirliğin sağlanması için yeterli olamayacağı aşikârdır.

İşletmeye, Kamu İdaresi bütçesinden kaynak aktarımı da yapılamayacağına göre sorunun çözümünün, ek mali kaynak sağlayabilecek merciler nezdinde gerekli girişimlerin yapılmasına bağlı olduğu düşünülmektedir.

www.balioglu.net

Bu itibarla; hem Kamu İdaresinin, hem de İşletmenin, tesislerin faaliyetlerinin sürdürülebilmesi için İşletme birimlerinin etkili, ekonomik ve verimli işletilmesine yönelik tedbirleri almaya devam etmesinin ve ek mali kaynak sağlayabilecek merciler nezdinde gerekli girişimleri yapmalarının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Kredi Kartı Tahsilatlarının Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabında Takip Edilmemesi

İşletmenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda; kredi kartı tahsilatlarının, 109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabında izlenmediği tespit edilmiştir

Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca İşletilen Sosyal Tesislerin Muhasebe Uygulamalarına Dair Esas ve Usuller'in *"10-Hazır Değerler"* başlıklı 27'nci maddesinde;

"(...)

***108 Diğer Hazır Değerler Hesabı**: Bu hesap, hazır değerler hesap grubunda sayılan hesaplar içerisinde tanımlanmayan ve niteliği itibarıyla bu grupta izlenmesi gereken diğer değerler ile kasa ihtiyacı için vezne görevlisi adına düzenlenen çek tutarları ile bunlardan tahsil edilip kasa varlığına dahil edilen tutarlar ve kasa fazlası paraların bankaya gönderilmesi için kullanılır.*

***109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabı**: Bu hesap, banka kredi kartlarıyla yapılan tahsilat ve bunlara ilişkin olarak yapılan mahsup ve iade işlemlerinin izlenmesi için kullanılır.*

Bakanlığın döner sermayeli işletmelerin banka kredi kartlarıyla yapacakları tahsilata ilişkin düzenlemesi, sosyal tesislerin banka kredi kartlarıyla yapacakları tahsilatlarda da uygulanır."

Hükümleri bulunmaktadır

1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde, muhasebenin temel kavramları, muhasebe politikalarının açıklanması, mali tablolar ilkeleri, mali tabloların düzenlenmesi ve sunulması ve tekdüzen hesap çerçevesi, hesap planı ve işleyişi konularında düzenlemeler yapılmış ve bu düzenlemeler, Tebliğ ekini oluşturmuştur.

www.balioglu.net

Bu Tebliğ'e göre hesap ve işlemlerin doğru kodlarda takip edilmesi, muhasebe ilkeleri gereği olup; kredi kartı tahsilatları ile ilgili işlemlerin, Esas ve Usuller'de belirtilen 109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabı ile muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Uygulamada ise bu işlemler, 109 no'lu hesap yerine 108 Diğer Hazır Değerler Hesabı kullanılmak suretiyle muhasebe kayıtlarına intikal ettirilmiştir.

Bu nedenle mali tablolarda, 109 Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabı, borç 1.450.637,23 TL ve alacak 1.450.287,23 TL olmak üzere, eksik ve hatalı kayıt bulunmaktadır.

Konuyla ilgili olarak İşletmede farkındalık oluşmuş olsa da; bahse konu hesaba ilişkin düzeltici işlemler, tesis edilmemiştir.

Bu itibarla; mevcut uygulamanın, mevzuata aykırı olduğu ve kredi kartı tahsilatlarına ilişkin işlemlerin, yukarıda belirtilen Esas ve Usuller ile Tebliğ hükümlerine uygun olarak muhasebeleştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
https://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

7. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Zarar Eden Sosyal Tesisler İşletmesinin Mali Sürdürülebilirliği ile İlgili Çalışmanın Yapılmaması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Konu, 2020 yılı denetim raporunda bulgu konusu yapılmıştır.
Taşınır İşlemlerine, Taşınır Mal Yönetmeliği Hükümlerinin Uygulanmaması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	Kurum, KBS kaydı bulunmasa bile taşınır işlemlerini, Taşınır Mal Yönetmeliği'ne göre yapmaktadır.

www.balioglu.net